

ALMANYA TÜRKLERİ VE ERMENİ OLAYLARI

*Burak GÜMÜŞ*¹

Özet

Sözde Ermeni Soykırımının 100. Yılı'nda Ermeni Sorunu, Almanya Türkleri'nin konumunu tehdit etmeye devam etmektedir. Almanya'da genelde toplum ve meclis katında kabul gören Ermeni iddiaları sadece Almanya'daki Türklerin lobi kuruluşları, (eyalet) bakanları ve milletvekillerini zan altında bırakmayı aynı zamanda oradaki insanlarımızın yüksel(til)ebilmesi için bir kriter oluşturarak dışlanmalarına sebebiyet vermektedir. Bu sebeple 1915 Olayları konusunda Türk tezini kabul edip soykırım inkârcısı olarak damgalanan Türklerin hareket alanları daralmaktadır. Makalede, Ermeni Sorunu kullanılarak Almanya Türkleri'ne nasıl ve hangi boyutlarda baskı yapıldığını ve bu duruma karşı çıkmayı deneyen bazı Türklerin cılız tepkisel karşı hamleleri yer almaktadır.

Anahtar Kelimeler: Almanya Türkleri, Ermeni Sorunu, İnkâr Yasası, Türkiye, Sözde Ermeni Soykırımı.

Turks in Germany and the Armenian Incidents

Abstract

The Armenian Question continues to be a threat the social prestige of the Turks in Germany in the centenary of the so-called Armenian Genocide. The Armenian Allegations, which are widely accepted by the German parliament and in the broader parts of the society, endanger not only the their lobbyist organizations, (state) ministers and parliamentarians, but also play a role as discrimination criteria for hindering the social rise of the German-Turks. In this case, there is more and more little room for manoeuvre for the Turks accepting the Turkish view on the Incidents of 1915 who are stigmatized as genocide deniers. This article deals with the ways and dimensions of putting pressure on German-Turks through the misuse of the Armenian Question and their insufficient reactive counter-strategies.

Keywords: Turks in Germany, Armenian Question, Denial Law, Turkey, So-Called Armenian Genocide.

1 Doç. Dr. Trakya Üniversitesi, İİBF, Kamu Yönetimi Bölümü, Siyaset ve Sosyal Bilimler Anabilim Dalı Öğretim Üyesi, e-mail. burak.guemues@gmail.com.

Giriş²

Ermeni Sorunu hakkında nerdeyse tüm dünya kamuoyunda ve Türkiye’de birbirine zıt iki ayrı görüşün hâkim olduğu aşikârdır. Birinci görüş, 1915 yılında Osmanlılar tarafından Ermenilere karşı kasıtlı, emirler dâhilinde ve sistematik biçimde bir “soykırım” uygulandığı savıdır³. Diğer görüşe göre yüz binlerce Müslüman’ın, Ermeni çeteciler tarafından katledildiği kanlı bir (iç) savaş ve mukâtele durumunda Osmanlı ordusunun güvenliğini garanti altına almak ve karşılıklı boğazlaşmayı önlemek için alınan “zorunlu göç” tedbiri alınmıştır.⁴

Süreç içinde günümüz itibarıyla Ermeni iddiaları, her yere yayılmış ve gerek siyasal aktörlere, gerekse toplumlara dayatılmıştır. Bu dayatmalara karşı boyun eğmeyenler, ayrımcılığa maruz kalmaktadırlar. Bu çalışmada Türk sivil toplum kuruluşları, internet medyası ve milletvekilleri örnekleriyle Almanya Türklerinin Ermeni Sorunu yüzünden yaşadıkları bazı olumsuz olaylar kaleme alınacaktır. Bu çalışmayı gerçekleştirmek için zamanla toplanan e-postalar analiz edilmiş, bazı dernek yöneticileriyle irtibata geçilip, görüşmeler yapılmış ve ekte bulunan belge değeri taşıyan e posta, ilan ve mektuplar da kullanılmıştır.

“İnkârcılık” ve Dışla(n)ma Mekanizması

Avrupa Birliği (AB), Amerika Birleşik Devletleri (ABD)’nin birçok eyaleti, Rusya Federasyonu, Arjantin ve Uruguay’ın meclislerinin Ermeni iddialarını kabul etmelerinin ardından, 16 Haziran 2005 günü Federal Almanya’nın Federal Parlamentosu, “1915’de Ermenilerin Sürgün ve Katledilişin Hatırlanması ve Anılması: Almanya, Türkler ve Ermenilerin Barışmasına Katkıda Bulunmalıdır” adlı kararı oybirliğiyle kabul etmiştir. Ama yasa tasarısında Ermeni Soykırımı olmamıştır demek suç değildir (Bundestagsdrucksache, 2005; Lütem, 2005, ss. 7-8).

2 Bu çalışma tarafımızdan yazılan ve Türk Tarih Kurumu’nun 2010 yılında başlattığı “Tarihte Türkler ve Ermeniler” külliyyat projesine sunulan makalenin gözden geçirilmiş ve genişletilmiş halidir.

3 Bu konuda ayrıntılı bilgi için bkz. Akçam, 2010; Akçam, 2008; Akçam, 1992; Benz, 2005; Hofmann, 1994; Schladebach, 2005.

4 Bu konuda ayrıntılı bilgi için bkz. Halaçoğlu, 2001; Halaçoğlu, 2006; Lütem, 2007; McCarthy, 1995; McCarthy, 1998.

Sözde Ermeni Soykırımı'nı İsviçre'nin bazı kantonlarında reddetmek ise "inkâr" sayılıp suç kapsamı dâhilindedir (Bkz. Laçiner, 2010). Benzer bir yasa Fransız Meclisi'nden geçtikten sonra, Senato da kabul edilmiştir. Parlamentodan geçtikten sonra, Ermeni iddiaları hem medyada sürekli yayınlanıp hem de eğitim yoluyla öğrencilerin zihnine işlenmektedir. Örneğin, Alman devlet televizyonu, 2009 yılının başlarında "Aghet" isimli bir "Soykırım Belgeseli" yayınlamıştır ve "1915 Olayları" ders müfredatında yer almaktadır. Türk tezini savunmak ise öğrencilerin kötü not almasına neden olmaktadır. Böylece batılı toplum ve bazı devletlerde Ermeni İddiaları'nı yalanlamak, eleştirmek veya reddetmek, Batı kamuoyunda ve çevrelerinde "inkârcılık" olarak algılanmaktadır ve bunu savun şahıs ve kuruluşlar "inkârcı" olarak sapkın durumuna düşüp farklı muamele görmektedir.

Almanya'da Ermeni lobilerinin varlığı Fransa'ya göre daha azdır. Buna rağmen Almanların Ermeni tezlerini savunmanın arkasında Holokost'un yükü ve de Almanyalı Türkleri entegre etme çabası yatmaktadır. Almanlar işledikleri Yahudi Soykırımı'nın beraberinde getirdiği maddi ve manevi yükü hafifletmek için, katliam ve jenosit konularında kendilerine tarihi suç ortağı aramaktadırlar. Tarihte ne kadar soykırım yapmış ulusların sayısı artarsa, Almanların Yahudilere uyguladığı soykırımın önemi aynı oranda azalacaktır. Bundan dolayı Türkleri zor duruma sokan Ermeni Soykırımı iddiaları, Holokost yükünden kurtulmak isteyen Almanların çıkarına hizmet etmektedir.

Bir başka neden, uyumdur. Her devlet gibi Almanya'da kendi toprakları üzerindeki toplumu kontrol etme niyetindedir. Buna en büyük azınlık grubu olan Türkler dâhildir. Türklerin Alman toplumuna entegrasyonunda dinden ziyade Türk Milliyetçiliği önemli bir rol oynayarak Almanya açısından uyumu zorlaştıracak niteliktedir. Bundan dolayı uyuma engel görünen Türk Milliyetçiliği kırılmalıdır. Bu da ancak Almanyalı Türklerin, "Türk olmaktan utanır hale" (Ş. A. Söylemezoğlu, kişisel görüşme, 01.09.2010) geldiklerinden sonra mümkün gözükmektedir. Türklerin utanma duygusunu teşvik etmek için de sözde soykırımı işlevsel bir değer taşımaktadır. Türk tezini savunmanın utanmayı engelleyeceği için Türklerin uyumu da daha zor olacaktır. Bunun için Ermeni iddialarına karşı çıkmak uyuma karşı çıkmak gibi algılanmaktadır. Hâlbuki Türk tezini savunan Türkler, kendi öz tarihlerini Alman veya Ermeniler gibi yorumla-

madıkları için uyumsuz olarak yargılanmaktadırlar⁵. Böylece Türkler hem uyumsuz hem de inkârcı konumuna düşürülmektedir.

Yaftalama (etiketleme/damgalama) kuramlarına göre sapkın sayılmayan, hatta normal görülen mevcut davranışlar, belirli normlar, kurallar ve değerlerin etkin kılınmasıyla beraber uygunsuz konuma düşmektedirler. Sapkın davranış kendiliğinden değil, bu eylemi sapkın olarak yaftalayan kuramlar, normlar ve değerlerin egemen olması sonucu sapkındır. Bir hareketi sapkın ilan edebilmek için tanımlama gücüne sahip, çeşitli kurumlarda etkin olmak gerekir (eğitim, medya, meclis, vs.). Egemen normlara uygun davranmalarını sağlayan ise baskı ve ceza sistemidir. Nasıl ki devlet kurallarını yani kanunları ihlal etmeye karşı polis, adliye ve diğer önleyici, kovuşturmacı ve cezalandırıcı disiplin kuruluşları devreye girerse, toplumsal sapmaları da çevre baskısıyla önlemek veya cezalandırmak amacıyla farklı araçlar devreye girmektedir. Sapkın ilan edilen davranışta bulunan insanlar ve gruplar, ötekileş(tiril)ip, marjinal hale gelirler. Marjinal hale geldikten sonra, onlara karşı yapılan ayrımcılık meşru sayılmaktadır.

Ermeni iddiaları savunucuları, sözde Ermeni soykırımını Yahudi soykırımını ile karşılaştırarak Almanların bu konudaki hassasiyetlerinden de faydalanmaktadırlar. Hitler dönemi sonrası kurulan Federal Almanya'da başla(tıl)mış olan ve on yıllarca süren Almanların kendi tarihiyle yüzleşme süreci, Yahudi Soykırımı'nın teferruatlı incelenmesi, Alman toplumdaki Yahudi düşmanlarına karşı olumsuz tavır, Nazi aleyhtarı bir hassasiyete neden olmuştur. Bu tavrın sonucu Holokost inkârcılarını "sapkın" ilan etme, toplumsal, siyasi ve hukuksal yaptırımlara maruz bırakıp cezalandırma mekanizması devrededir. İnkârcılara yaptırım, partiler üstü çeşitli Alman kesimlerin mutabık olduğu bir konu olarak, Almanya'da tartışılmaya kapalıdır (Bernhard, 2004).

Nazilere karşı şartlan(dırıl)mış Alman toplumunun mevcut "Holokost İnkârcıları"na yönelik refleksi, Ermeni iddialarını reddeden kişi ve kuruluşlara karşı kullanılmaktadır. Bilimsel alanda Yahudi Soykırımı ve 1915 Olayları hakkında benzerlikler öne sürerek, Ermeni Tehciri'ne jenosit vasfı vermeye çalışan Hans-Lukas Kieser ve Dominik J. Schaller, bir derleme kitabı yayınlarken, Seyhan Bayraktar ve Wolfgang Seibel'de Holokost'u ve Sözde Ermeni Soykırımı arasında paralellik kurmaya çalışan bir makale

5 Almanya'nın Ermeni tezine sahip çıkmasının diğer nedenlerinden biri de Türkiye'nin AB sürecini baltalamaktır. Bkz. Gümüş, 2006.

yazmışlardır. (Kieser ve Schaller, 2002; Bayraktar ve Wolfgang, 2004) Bundan başka Volker Knigge ve Norbert Frei isimli editörlerin yayımladığı “*Verbrechen erinnern*”⁶ adlı derleme kitap, Nazilerin, Hollandalı ve Japonların işlediği soykırım ve katliamlardan evvel Bochum Ruhr Üniversitesi Diaspora ve Soykırım Araştırma Merkezi Başkanı Müdürü Mihran Dabağ’ın Sözde Ermeni Soykırımı hakkındaki makalesiyle başlamaktadır (Dabağ, 2005). Bu derleme kitap ve makalelerin bir etkisi de diğer katliam, jenosit ve sözde soykırımları gündeme getirerek Alman Nazilerin işlediği Holokost suçunun yükü ve önemini hafifletmektir⁷.

Türk tezine karşı çıkan çevrelerin “1915 Olayları”nı Holokost ile mukayese çabaları, AVİM İnsan Hakları Uzmanı Sevin Elekdağ’ı, bu iki olgunun aralarındaki farkları ortaya çıkaran bir makaleyi yazmaya itmiştir. Elekdağ yabancı kaynak ve arşiv belgelerine dayanarak 1915 Olayları’nın bir jenosit olmadığını ortaya koymaktadır (Elekdağ, 2009).

Ermeni konusunda kendi görüşlerini ortaya atan Türk dernekleri, Alman toplumu önünde “inkârcı” olarak suçlanmaktadır. Kıbrıs ve Güneydoğu Anadolu gibi meselelerde zaten Türk ve Türkiye aleyhtarı görüşlere sahip olan, olumsuz koşullandırılmış Alman kamuoyu, Türkiye’nin bu meselede de haksız olduğuna inanmaktadır (T. Bacınoğlu ve A. Bacınoğlu, 2001, s. 198-218). Bu olumsuz ortamda medyanın da payı mevcuttur. Medya kurumu, egemen olan değer, görüş ve normların ayakta kalmasını sağlar. Bunun bir yolu, hâkim kılınması gereken değer, görüş ve normların sürekli ve düzenli yayımlanmalarıdır. Diğer yolu da empoze edilmek istenen değer, görüş ve normlara meydan okuyanları sapkın diye yaftalamaktır⁸.

Yaftalanan Türklerin Almanya’da yükselmeleri nerdeyse imkânsız görünmektedir, ondan dolayı Ermeni iddialarını kabul etmeyenlerin sayısı azalabilir. “Özellikle eğitim düzeyi yüksek Almanya Türkleri arasında

6 Kitabın başlığının Türkçesi “*Cinayet/Suç’u Anımsa(t)ma*”dır. Knigge ve Frei, 2005

7 Özellikle son kitabın Alman devletine bağlı Federal Siyasal Eğitim ve Bilgilen(dirme)me Merkezi (“Bundeszentrale für politische Bildung”) kurumunun kendi yayınevi bünyesinde çok cüzi bir fiyatla satılması, bu etkinin yayılmasının istendiğinin göstergesi sayılabilir.

8 Bu Türklerle yapılan söyleşilerde de desteklenmektedir. Örneğin 1999 yılında Konstanz Üniversitesi’nde 30 Türk öğrencilerle yapılan nitelikli görüşmelerde, talebelerin Alman medyasında Türkiye’deki “Kürt Meselesi”, asayiş suçlarıyla ilişkilendirilen Türkler ve İslam ile ilgili olumsuz haberlerden dolayı kendilerini ötekileşmiş hissettikleri ve Almanların Türkiye’deki sorunlar yüzünden onlardan hesap sorduğu saptanmıştır Bkz. Bartsch ve Gümüş, 2000, ss. 126-127.

'soykırım' tezini savunanların çoğalması, o nedenle doğal karşılanmalıdır. Zira egemen söyleme itiraz, karar mekanizmalarında yer edinilebilmesini imkânsız kılmaktadır. Bir başka ifadeyle 'soykırım' tezini sorgulayan bir Türk'ün ne medyada ne politikada ne de akademi çevrelerinde iş bulması mümkündür." (T. Bacınoğlu ve A. Bacınoğlu, 2001, s. 199).

"Soykırımı İnkâr Söylemi" hakkında doktora tezini yazıp İsviçre'de Zürih Üniversitesi Kamusal Alan ve Toplum Araştırmalar Merkezi'nde çalışan Seyhan Bayraktar, "*milliyetçi geçmiş söylemine tutunma*"nın itibar kaybı ve de maddi zararlar gibi sosyal masraflara yol açacağını saptayıp, bu durumunun doğruluğunu itiraf etmektedir (Bayraktar, 2010, s. 14).

Bu durum sadece Alman değil Almanyalı Türklerin bulunduğu ortamlarda da kısmen geçerli olmaya başlamıştır. En çok satıp geniş etki alanına sahip olan Hürriyet Gazetesi'nin Almanya Genel Yayın Yönetmeni'nin Ertuğ Karakullukçu olduğu dönemde, Ermeni, Kıbrıs, Güneydoğu Anadolu ve diğer milli meseleler hakkında Türkiye aleyhtarı davranışlarla öne çıkan şahıs ve kuruluşlar gündeme getirilip eleştirilmiştir. Örneğin, Ermeni iddialarını savunup kariyer yapan Dr. Elçin Kürşat-Ahlers'in Hürriyet Gazetesi tarafından ağır eleştirilmesi, Ermeni iddialarını öne süren Tessa Hofmann'ın bir makalesinde de ele alınmıştır (Hofmann, 2003, s. 286).

Almanya Türklerinin bu türlü olaylardan haberdar olması, bazı çevreleri rahatsız ettiğinden, Karakullukçu ciddi sayılan muhafazakâr Frankfurter Allgemeine Zeitung Gazetesi'nde yayımlanan bir habere göre "Alman düşmanı ve uyumu engelleyici" olarak yaftalanmıştır. Tarzı yüzünden de bizzat dönemin Alman Cumhurbaşkanı Johannes Rau'un müdahalesi sonucu görevinden alınmıştır (Rasche, 2005, s. 3). Gerçi Almanyalı Türk medyası, aşağıda açıklanacak olan milletvekili Keskin'e baskı konusunda olduğu gibi Türk tezini savunmuş, fakat olaylara hep tepkisel yaklaşmıştır.

Almanya'daki bilimsel yapıtlara bakıldığında, 1915 Olayları veya Karabağ Sorunu hakkında Almanya'da yayımlanmış olup da Türk tezini savunan bilimsel kitapların sayısının oldukça az olduğu ve çoğu eserin Almanya'daki Türklerin kendi yayınevlerinde basıldığı görülmektedir. Son 5 yılda Almanya'da çıkan kitaplar şunlardır: Cem Özgönül'ün "Der Mythos eines Völkermordes. Eine kritische Betrachtung der Lepsiusdokumente sowie der deutschen Rolle in Geschichte und Gegenwart"⁹, Dr. Şahin Ali

9 Kitabın Türkçesi "*Bir Soykırım Efsanesi. Lepsius Dökümanlarına ve Tarihteki ve Günün-*

Söylemezoğlu'nun "Die andere Seite der Medaille"¹⁰ ve Ferhat Avşar'ın "Schwarzer Garten im Land des ewigen Feuers. Entstehungsgeschichte und Genese des Karabach-Konflikts"¹¹. Bu kitaplar Alman yayınevlerinde basıl(a)mamıştır. Böylece Türk görüşünü de bilimsel alanda duyurabilmek için, Türk yayınevleri ve baskıyı finanse eden Türk sermayesine ihtiyaç olduğu görülmektedir. Benzer bir sonuç, internet ortamında görülmektedir. Örneğin, Alman Wikipedia sitesinde bile Türk tezini savunan görüşler "Ermeni Soykırımı'nın inkârı" başlığı altında sunulmakta, okuyucular buna göre şartlandırılmaktadır ("Leugnung des Völkermords an den Armeniern", t.y.).

Ermeni Sorunu, artık eğitim kurumlarında da bulunmaktadır. Yahudi Soykırımı ve Sözde Ermeni Soykırımı derste de mukayese edilmektedir. Brandenburg Eyaleli'nin Sözde Ermeni Soykırımı'nı ders ve öğretim planına alması, devletin eğitim kurumları yoluyla Türklerin soykırım işlediği görüşünü öğrencilerin zihnine yerleştirmektir. Dönemin Almanya Türk Toplumu (TGD) Başkanı Kenan Kolat'ın, 1915 Olayları'nı ders planından çıkarma talebi bile iddiaların tartışmalılığına değil de Türk öğrencilere psikolojik baskıya dayandırılmıştır. Bu hamle, bile Frankfurter Allgemeine Zeitung'ta yayımlanan ve Kolat'ın tavrını eleştiren bir habere neden olmuştur. Gazete, Alman eğitiminin amacının Türk eğitim sisteminin aksine, gençleri "hür düşünen vatandaşlar yetiştirmek" ("frei denkenden Bürgern zu erziehen") olduğu bahanesiyle, Kolat'ı eleştirmiştir. (Krüger, 2009) Stuttgart'ta bir okulun 10. sınıf öğrencisi Ezgi Ö'nün, derste öğretmeni tarafından anlatılan jenosit iddialarını reddetmesi, sınıf arkadaşlarının onu "*Türk Nazisi*" olarak yaftalanmasına sebep olmuş, Ermeni Sorununun sözde inkârda ısrar eden öğrencinin okuldan uzaklaştırılmasında bir bahane olarak da kullanılmıştır (Abbas Arslandoğan, Kişisel Görüşme, 15.08.2010).

Ermeni konusunda Türk tezini Lozan'da savunup İsviçreli bir mahkeme

müzdeki Alman Rolüne Eleştirel Açıdan Bir Bakış"tır. Cem Özgönül, Alman arşivinde yaptığı çalışmalar sonucu yapıtında Alman Ermeni Soykırımı Tezi mimarı 1915 Olayları sırasında Osmanlı'da bulunan misyoner Johannes Lepsius'un bizzat kendi belgelerini Ermenilerin çıkarını koruyacak şekilde ve Türklerin aleyhine tahrir ettiğini ortaya çıkarmıştır. Bkz. Özgönül, 2006.

10 Kitabın Türkçe adı, "Madalyanın Öteki Yüzü"dür. Bkz. Söylemezoğlu, 2005.

11 Başlığın Türkçesi, "Ebedî Ateşler Ülkesindeki Karabağ. Karabağ Sorunu'nun Oluşum Tarihçesi ve Nedeni"dir. Bkz. Avşar, 2006.

tarafından cezalandırılan siyaset adamı Dr. Doğu Perinçek'in İsviçre'ye karşı Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin 17 Aralık 2013 tarihinde Perinçek'e hak vermesi (Tacar, 2014), Almanya'da Birleşmiş Milletler İçin Alman Cemiyeti (Deutsche Gesellschaft für die Vereinten Nationen e.V.) ve Kamu Hukuk'unda Genç Bilim (Junge Wissenschaft im Öffentlichen Recht e.V.) adlı kuruluşları rahatsız etmiş olmalı ki ifade özgürlüğünün "soykırımı inkâr" durumunda kısıtlanması için Bohum Üniversitesi'nde soykırım tezini savunan Mihran Dabağ yanı sıra hukuk uzmanlarıyla 5 Mayıs 2014 yılında karar aleyhtarı bir panel düzenlemiştir (Deutsche Gesellschaft für die Vereinten Nationen e.V., t.y.).

Almanyalı Türk Kuruluşlarının Sorunları: Konstanz, X Kenti¹², Frankfurt ve Freiburg Örnekleri

Diğer ortamlarda da Almanyalı Türk kuruluşları¹³ Ermeni Sorunu yüzünden de büyük problemler yaşamaktadırlar. Örnek olarak, KOTÖD/TSK, X Kenti Türk Öğrenci Derneği¹⁴, TVSF, TGRM ve TGD adlı kuruluşlarla ilgili bilgi verilecektir.

Almanya Türk Toplumu (Türkische Gemeinde Deutschland) TGD çeşitli bölge ve meslek federasyonlarının meydana getirdiği bir konfederasyon niteliğinde bir çatı kuruluşudur. TGD konfederasyonuna, Rhein-Main Türk Toplumu Federasyonu (Türkische Gemeinde Rhein/Main) TGRM gibi bölge dernekleri ve Almanya Türk Öğrenciler Birliği (Bundesverband Türkischer Studierendenvereine) BTS gibi meslek dernekleri bağlıdır. BTS federasyonuna da KOTÖD/TSK (Konstanz Türk Öğrenci Derneği, Türkische Studierende in Konstanz) veya X Kenti Türk Üniversiteliler Derneği gibi çeşitli üniversitelerde faaliyette bulunan öğrenci dernekleri üyedir. TGD, Alman devletinin İslam ve Uyum Zirvelerinde resmen Türk temsilcisi olarak tanınmaktadır.

Konstanz: Bayraktar Olayı

"Ermeni Soykırımı İnkâr Söylemi" konulu doktora tezini o dönem ha-

12 Dernek ve üniversite arası ilişkileri bozmamak için tarafımca değiştirilmiştir.

13 Canan Atılğan, Almanya'daki Türk kuruluşları hakkında geniş bir analiz yayımlamıştır. Bkz. Atılğan, 2002.

14 Derneğin adı dernek ve üniversite arasındaki hassas ilişkileri bozmamak için tarafımca değiştirilmiştir.

zırlayan Seyhan Bayraktar isimli öğrencinin, Konstanz Üniversitesi'nde bulunan Konstanz Türk Üniversite Öğrencileri Derneği TSK'dan yardım istemesinin ve bu yardımın dernek yönetimi tarafından geri çevrilmesinin ardından gelişen olaylar zinciri önemli bir örnektir (Van Bebber, 16.06.2005/28.09.2008).

Bir Alman üniversitesinde Kamu Yönetimi Bölümü öğretim üyesi olan bir profesörün doktora öğrencisi Seyhan Bayraktar, yardımcısı O.P. vasıtasıyla kürsü bünyesinde "1915/16 da Ermenilerin toplu katliamı ile ilgili bir projede" "çok iyi" derece Türkçe bilen ve bu konuda Türk gazeteleri analiz edecek olan bir öğrenciyi bulmak için dernekten yardım istemiştir¹⁵ (Bkz. Ek 1). Dernek yönetimi bu isteği, "soykırımın bilimsel açıdan ispatlanmamıştır" gerekçesiyle yerine getirmeyince¹⁶, bu sefer Seyhan Bayraktar, yönetim kurulundan e-posta yoluyla hesap sormuştur¹⁷.

Bayraktar, Türk hükümetinin de BM Soykırım sözleşmesini imzaladığına değinerek, daha önce TSK'nın Ermeni Sorunu hakkında gönderdiği başka bir e posta imza kampanyasını eleştirmiş, sözkonusu Türkiye yanlısı girişimin "soykırım" kavramı hakkında hiçbir şey bilmediğini ve Türk hükümetinin bile BM 1948 Soykırım Sözleşmesini imzaladığını ve derneğin böylece devletin de gerisinde olduğunu öne sürmüştür¹⁸.

Dönemin TSK Başkan Yardımcısı'nın Seyhan Bayraktar'a cevabında, bilimde "soykırım" sözcüğü dâhil tüm kavramları tanımlamanın zaten keyfi bir totoloji olduğu, 1948'de imzalanmış bir sözleşmenin hukuken geriye yönelik işletilemeyeceğini, derneğin de kendi vicdanı hariç hiç bir hükümete bağlı olmadığını beyan etmiştir. Bundan başka, dernek yönetimin kendi soykırım anlayışına göre bir soykırımın sadece öldüren ve ayrıca sadece öldürülen bir tarafın varlığında söz konusu olduğunu belirlemiş ve bir soykırımın olmadığını saptamıştır. Bayraktar, "*Türk ve Kürt kurbanları yok sayarak*"¹⁹, etnik gruplar arası bir iç savaşı Türklerin Ermenilere

15 O. P.'nin 12.05.2010 tarihli ve "hemen dağıtım listesinde yayın!!!" ("sofort an die Verteilerliste schicken!!!") başlıklı e posta.

16 TSK YK'nın 17.05.2005 tarihli O.P.'ye gönderdiği "dağıtım yok!" ("Keine Weiterleitung") başlıklı e posta.

17 Seyhan Bayraktar'ın TSK YK ile yazışmalarını dernekten izinsiz yayımlamaya teşebbüs etmesi, bu çalışmada aynı e postaların tümünün kullanılmasına neden olmuştur.

18 Seyhan Bayraktar'ın TSK YK ve O.P.'ye 18.05.2005 tarihli gönderdiği e posta.

19 Dönemin TSK Başkan Yardımcısı A.K.'nin Seyhan Bayraktar'a 22.05.2005 tarihinde

uyguladığı tek yanlı bir soykırımın olarak lanse ettiğini ve bu sözde soykırımın mevcudluğunu var kuvvetiyle ispatlamaya çalışmakla suçlanmıştır. Ayrıca dernek bu yaklaşımı, “bizim atalarımızın bir bölümün Birinci Dünya Savaşı’nda Ermeniler tarafından sürüldüğü ve öldürüldüğü için” diyerek, kendi tavrını meşrulaştırmıştır.

Dernek yönetimi de yine bir e posta ile Bayraktar’a 1915 Olayları hakkındaki görüşünü bildirip, yardım etmeme kararının değişmediğini bildirmiştir²⁰. Dönemin dernek başkanı yardımcısı, orijinal metinde şu ifadeleri kullanmıştır:

“Bu bilimsel yardımcı eleman, bu tarihteki etnik gruplar arası bir iç savaşı nice Türk ve Kürt kurbanlarını yok sayarak Türklerin Ermenilere uyguladığı bir soykırım olarak sunmaya ısrar etme çabanız için kullanılacak”²¹.

Seyhan Bayraktar yukarıda aktardığımız gelişmeden son kitabında Almanca özetleyerek bahsederken, ne dernekten ne de adını ifşa ettiği A.K.’den izin almadan yazışmadan alıntı sunmuştur. Alıntı ama kesme işareti “[...]” kullanmadan Bayraktar tarafından sansürlenmiştir ve bu da bilim kurallarına aykırıdır:

“bu >>bilimsel yardımcı eleman, bu etnik gruplar arası bir iç savaşı [aslında olduğundan farklı gibi; BG] sizin inatçı sunma çabanız için kullanılacak<<”²²

gönderdiği e posta. Yönetim “Türk ve Kürt” ibaresini diğer milli meselelerde Türkiye’ye soğuk baktığı varsaydığı Bayraktar’ı “demokrat” söylemle ikna etmek için bilinçli kullanmıştır. Seyhan Bayraktar, aldığı e postanın göndericisini dernek başkanı olarak sunup, ismini de tamamen ifşa ederek mektubu alıntı halinde sunmuştur. Bayraktar alıntısında bilim kurallarını ihlal ederek kesme işareti kullanmaksızın (“...”) “Türk ve Kürt kurbanlarını yok sayarak” ibaresini adeta kesip kamuoyundan gizlemiştir. Bkz. Bayraktar, 2010, s.154. Bu hususa aşağıda değinilecektir.

20 Dernek yönetimi ve Seyhan Bayraktar arası geçen e-posta yazışması kişisel arşivimde mevcuttur.

21 “diese wissenschaftliche Hilfskraft soll Ihrem eigensinnigen Bemühen der historischen Verklärung des interethnischen Bürgerkriegs zu einem türkischen Völkermord an Armeniern beim gleichzeitigen Ausblenden der zahlreichen türkischen und kurdischen Opfern dienlich sein” (Seyhan Bayraktar’a gönderilen 22.05.2005 tarihli e- posta mesajı, orijinal metinden alıntı).

22 “Auf die Nachfrage der Autorin, was dieser Einwand mit der laufenden Suche nach einer türkisch-sprechenden Hilfskraft zu tun habe, warf die TSK-Vorsitzende der Auto-

Bayraktar, bu sansürü uygulama mecburiyetindedir, çünkü Ermenilerin Türkleri mağdur bıraktığına dair ibareler, Batı ve Ermeni söyleminde egemen olan kötü Türk imajını çürütebilecek niteliktedir. Bunun arkasında 1915 Olayları'nın karşılıklı olduğu ve Müslümanların da mağdur olduğu gerçeğini sözde soykırımı ispatlamak için unutturma niyeti yatmaktadır. Seyhan Bayraktar bu yazışmadan sonra dernek başkan yardımcısına bir mesaj daha göndermiş, fakat cevap al(a)mamıştır²³.

Bir kaç gün sonra, Konstanz Üniversitesi Yüksek Okul Öğrencileri Genel Kurulu (Allgemeiner Studentenausschuß) AStA, TSK YK üyelerine 25 Mayıs 2005 tarihli resmî bir e-posta göndermiştir. Gönderilen e posta da ise şu ibareler yer almaktadır:

“Sevgili tsk²⁴ yönetim kurulu,/ XXX kürsüsü, size olan yardımımızı eleştirel biçimde sorguladı. Türkiye’de yaşayan Ermenilerin Soykırımı bilimsel açıdan ispatlanmadı içerikli ifadeniz bunun nedenidir. Bu [durum; BG], bu konuyla ilgilenen kürsüyü çok kızdırdı ve onlar bize başvurdu. / Biz sizinle bu konu hakkında nasıl düşündüğünüzü ve suçlamaların hangisi doğru olduğunu öğrenmek için konuşmak isterdik. / Bir buluşmayı ayarlayabilmemiz için bizimle sadece irtibata geçmeniz güzel olurdu.”²⁵

rin mit scharfen Worten vor, dass die >>wissenschaftliche Hilfskraft [ihrem] eigensinnigen Bemühen der historischen Verklärung des interethnischen Bürgerkriegs dienlich sein>> solle.”

23 Seyhan Bayraktar'ın dönemin TSK Başkan Yardımcısı'na gönderdiği 23.05.2005 tarihli e-posta.

24 Derneğin harflerinin küçük yazılması ilgi çekicidir.

25 “Lieber tsk-Vorstand, Der Lehrstuhl XXX hat unsere Hilfe für euch kritisch hinterfragt. Grund hierfür ist eine Äußerung eurerseits, dass der Genozid an den in der Türkei lebenden ArmenierInnen wissenschaftlich nicht bewiesen sei. Dies hat den Lehrstuhl, der sich mit dem Thema beschäftigt sehr aufgebracht, und sie haben sich nun an uns gewandt. Wir würden gerne mit euch darüber reden, wie ihr dazu steht und was an den Vorwürfen dran ist. Es wäre schön, wenn ihr euch melden könntet, damit wir ein Treffen ausmachen können.” (Bkz. Ek 2). Seyhan Bayraktar'da bu e postayı kesik biçimde sunmuştur. Seyhan Bayraktar'a göre ne kendisi ne de “Alman profesör” derneği AStA'ya şikâyet etmiştir. Ona göre, kürsüde çalışan başka bir eleman, kendi inisiyatifıyla derneği ihbar etmiştir. Bayraktar bu iddiasının inandırıcılığını zedelememek için de okuyucuya sunduğu e postanın alıntısından “Bu [durum; BG], bu konuyla uğraşan kürsüyü çok kızdırdı ve onlar bize başvurdu” ibaresini gizleyerek korumaya çalışmıştır. Bkz. Bayraktar, 2010, s. 154.

Federal Almanya'da Ermeni soykırımı iddialarını yalanlamak ve reddetmek en azından o dönemde suç sayılmamasına, bir profesörün ve AStA'nın bu konuda hukuken hesap sorma ve/veya cezalandırma yetkisine sahip olmamasına rağmen, bir öğretim üyesinin kürsüsü, derneği Ermeni tezini reddetmesinden dolayı sapkın olarak yaftalayarak şikâyet etmeye cüret göstermesi, başvurduğu kurumun da bu hamleyi meşru bularak kabul etmesi ve KOTÖD/TSK yönetimini adeta ifade vermeye çağırması, ilgi çekicidir. Çünkü bu durum soykırım iddialarını benimsememenin sapkın olduğunun ve sapkınların cezalandırılması gerekir fikrinin ağır bastığını göstermektedir.

Ermeni tezini hâkim olduğu için, Türk tezini savunmak sapkınlık ve “soykırım inkârcılığı” olarak sayılmaktadır. Bu olay bir günlük gazetede yayımlanan “Alman üniversitesinde soykırım yok diyen Türk öğrencilere baskı” (Alp, 2005a, s. 4) ve “Konstanz'daki 'sözde soykırım' baskısına Türk öğrenciler el attı” (Alp, 2005b, s. 4) haberlerine neden olmuştur. Habere göre talebeler, “*Eskiden biz herhangi bir hakkımızı dile getirince baskı uygulanıyordu. Şimdi böyle bir iddiayı zorla kabul etmemiz isteniyor...*” (Alp, 2005a, s. 4) denilmektedir. KOTÖD/TSK'nın bağlı olduğu BTS federasyonu başkanı Engin Şahin, bu konuya el atacaklarını duyurmuştur. Adı geçen profesör, gazete haberini yalanlayıp, Ermeni Sorunu'nda “agresif bir inkâr politikası'nın konusu” (“Gegenstand der 'aggressiven Leugnungspolitik’”) olduğunu iddia etmiştir²⁶.

Panel Düzenleme konusunda Konstanz, Freiburg, X Kenti, Frankfurt ve Stuttgart Örnekleri

Kamuoyuna kendi görüşlerini sunmak ve tartışmalara katkıda bulunmak

26 Bkz. Van Bebbler, 16.06.2005/28.09.2008. Dernek yönetimi ve dönemin Almanya Türk Öğrenciler Birliği BTS Başkan Yardımcısı B.G., 8 Haziran 2005 tarihinde AStA yetkilileri, Seyhan Bayraktar, O.P. ve Prof.Dr. XXX ile bir araya gelmiştir. Toplantıda Bayraktar'ın o dönemki amiri ve doktora tezi danışmanı, şikâyet suçlamasını reddederek dernekten çıkan gazete haberini boşuna tekzip etmeyi “rica” etmiştir. Bunun üzerine, belge niteliği taşıyan AStA yazışması önüne konulmuş, toplantı sonrasında da Türk tezine de yer verilmesi için Söylemezoğlu'nun eseri hediye edilmiştir. Bayraktar yıllar sonra kitabında bu toplantıya değinerek, araştırmacı yazar Dr. Şahin Ali Söylemezoğlu'nun aslında derneği yönlendirdiğini öne sürmüştür. Bkz. Bayraktar, “Politik und Erinnerung...”, s. 155. Hâlbuki dernek yönetimi kendini haklı gördüğü için taviz vermiştir ve Söylemezoğlu'nun kitabını hediye etme fikri de derneğe aittir. Bu toplantıdan bir gün sonra derneğe e posta gönderen AStA yönetimi 9 Haziran 2005 tarihinde başka bir bahane göstererek istifasını açıklamıştır. Bkz. AStA-Online, 2005.

isteyen, bunun için de araştırmacı yazarların çağrıldığı paneller organize eden Türk sivil toplum kuruluşları, Alman medyasında kamuoyunun önünde “inkârcı” olarak yaftalanmaktadır. Ayrıca KOTÖD veya EATA gibi dernekler bilimsel araştırmalarda da artık Türk resmî “inkâr” görüşünü destekledikleri için, “Türk devletinin güdümünde” hareket etmekle suçlanmaktadır²⁷.

KOTÖD/TSK, 2005 yılının Haziran ayında, AstA ile yaşadığı mevcut baskıya karşı çıkmak için de Türk tezini savunan Erich Feigl ile birlikte, üniversitede “1914-1922 arası Ermeni Sorunu” isimli bir panel düzenlenmiştir.

TSK derneğinin bu paneli, Almanyalı Ermenilerin de sert tepkilerine neden olmuştur. Armenien@yahoogroups.de bünyesinde örgütlenen Ermenilerin e posta dağıtım sisteminde, Ermeni asıllı öğretmen ve Alman memuru Vani B., 21 Haziran 2005 tarihinde, “meşhur soykırım inkârcısı Prof. Feigl”in Türk öğrencilerin daveti üzerine bir panel vereceğini duyurmuş, yakında oturan herkesin toplantıya gelmesi gerektiğini ve üniveristeye protesto mektupları göndermenin de düşünülmesi gerektiğini yazmıştır²⁸.

Almanya Ermeniler Merkez Konseyi (Zentralrat der Armenier, ZAD) Başkanı Dr. Schwarasch O. ise dönemin Konstanz Üniversitesi Rektörü Gerhart von Graevenitz’e yolladığı mektupta, Alman meclisinin Ermeni tasarısını gerekçe göstererek, panelin yasaklanmasını talep etmiştir²⁹.

Alman öğrenciler ve Ermeni Merkez Konseyi’nin toplantıyı yasaklama taleplerine rağmen, üniversite yönetimi üniversitenin aykırı görüşlere de yer vermesi gerektiğini beyan edip suç teşkil etmeyen paneli yasaklamamıştır (Van Bebber, 2005b). Derneğin yetkilileri, yerel bir Alman gazetesinde Türk tarihi hakkında Almanlar gibi düşünmedikleri için sapkın ilan edilmiş, aykırı anlayışları yüzünden Alman toplumuna entegre olmamakla suçlanmıştır. Erich Feigl’in panelini Frank van

27 Bunun son örneği, Seyhan Bayraktar’ın çalışmasıdır. Bkz. Bayraktar, 2010, s. 152-154.

28 Vani B.’nin Armenien e posta grubunda “Yine Prof. Feigl’in bir paneli” (“Wieder ein Vortrag von Prof. Feigl”) isimli ve 21.06.2005 tarihli mesajı.

29 Schwarasch O.’nun Armenien e posta grubunda yayınladığı 21.06.2005 tarihli mesajı.

Bebber imzalı yazıyla haberleştiren yerel Südkurier Gazetesi'nin manşeti "İnkârcıların el sanatı malzemesiyle ile entegrasyon"dur³⁰ ve "İnkârcı" Konstanzlı Türklerin Alman toplumuna uyumsuzluğunu ima etmektedir.

Türk tezini savunan yazarları panellere davet eden üniversite öğrencileri dernekleri, soykırım iddialarını sorgulamak hukuki açıdan suç kapsamında olmasa bile sapkın olarak etiketlendirildiklerinden dolayı, psikolojik bir çevre baskısı altına sokulmaktadırlar. Südkurier Gazetesi KOTÖD/TSK'nın organize ettiği paneli sürekli Holokost ve İsviçre'de yürürlükte olan Sözde Soykırımı Reddetme Yasağı ile mukayese edip, ilişkilendirme çabası içine girmiştir. Gazete'ye göre Erich Feigl'in Holokost'u inkâr etmeyecek "Sözde Ermeni Soykırımı"ndan bahsetmesi bile böyle bir toplantının İsviçre'de yapılması durumunda yerel savcının soruşturma açmasına neden olabilir. Gazete'nin ayrıca paneldeki Ermeni seyircilerin teyp kayıtlarının Almanya'nın İsviçre'ye olan sınır kenti Konstanz'da delil olarak kullanılmayacağını, fakat Konstanz'dan sadece "beş kilometre uzakta olan İsviçre'de" Feigl'in mahkemelik olacağını okuyucuya hatırlatması, bir eylemin Almanya'da suç sayılmamasına rağmen okuyucunun gözünde hâlâ "gayri-meşru" tutma çabasıdır. Toplantıda yer alan ve Nazi karşıtı şartlanmış olan Alman seyircilerin, Erich Feigl'in Ermeni Lobisi hakkındaki görüşleri üzerine, klasik Yahudi düşmanı gibi argümanlar öne sürdüğüne dair suçlaması, Yahudi Soykırımı ve 1915 Olayları'nın Alman zihninde aynı kefeye konulduğunu göstermektedir (Van Bebber, 2005b).

Siyasî konulara müdahale yetkisi bulunmayan Konstanz Üniversitesi Fakülte Konseyleri Meclisi (Fachschaftsratetag) FSRT ise KOTÖD'ün organize ettiği panele konuşmacı olarak davet ettiği Erich Feigl'i "soykırım inkârcısı" suçlamasını çağrıştıracak biçimde "revizyonist" ilan etmiştir. Bu konunun peşini bırakmayıp 2005 yılının Aralık ayına kadar da KOTÖD'ü böyle bir toplantı için özür dilemeye zorlamaya çalışmış, dernek yönetiminden olumsuz cevap aldıktan sonra, çareyi tüm Konstanz Üniversitesi'nde dağıtılan U-AStA-Info adlı AStA'nın yayın organının bir özel sayısını üniversite yemekhanesinde dağıtmakta bulmuştur. Bu broşürde, KOTÖD/TSK'nın Erich Feigl'i davet ederek "bilim ve uyuma aykırı" davranmakta olduğu iddia edilmiş, dernek yerel kamuoyu önünde yaftalanmıştır (Bkz. Ek 4). Bu sebeple dernek, Alman çevresinde itibar kaybı yaşamış, bir kaç yıl sonra isim değiştirip Turkuvaz adını almıştır. Bugün hiç bir siyasal lobi

30 Haberin asıl başlığı "Integration mit dem Handwerkzeug der Leugner"dir. Bkz. Van Bebber, 2005b.

faaliyetinde bulunmamakla beraber kültürel faaliyetlerle Türkiye ve Almanya arası köprü işlevi görmektedir.

Konstanz TSK gibi BTS üyesi olan Freiburg Türk Üniversite Öğrencileri Derneği de 13 Mayıs 2005'te Erich Feigl'in konuşmacı olarak davet edildiği bir panel düzenlemiş, bu toplantıda Armenian e-posta grubunda saptanabildiği gibi Ermenilerce engellenmek istenmiştir. Özellikle entelektüel ve mevkii sahibi Almanya Ermenileri kendi sıfatlarını ve Almanya'da sözde inkârcılığa karşı bulunan olumsuz ortamı bu çabalar için kullanmaktadırlar. Philips Marburg Üniversitesi Tarih ve Felsefe Bölümü Avrupa Bütünleşmesi FEI Araştırması Grubu üyesi Vahram S. hem Freiburg Üniversitesi'ne toplantıyı yasaklama talebini ve yüksek öğretim kurumunun red yazısını e-posta grubuyla paylaşmıştır. Akademisyen Vahram S., Almanya'daki Türk gençlerinin Avrupa Hatırla(t)ma kültürünü benimsememelerinden duyduğu üzüntüyü belirtmiş, tarihi saptıran bir toplantının üniversite tarafından yasaklanmasını talep etmiştir. Üniversite, düşünce özgürlüğü ve bir suç şüphesinin bulunmadığından dolayı toplantıyı yasaklamayı reddetmiştir³¹.

Bu örneklerden de anlaşıldığı üzere, Alman üniversite yönetimlerinin bir nevi çapraz baskı altında olduğu söylenebilir. Bir açıdan Ermeni isteklerini hukuki durumdan dolayı yerine getiremezken, Türkleri de ikaz etmek veya uyarmak zorunda kalmaktadırlar.

Bunun için X Kenti Üniversitesi bu bağlamdaki başka bir örneği teşkil etmektedir. X Kenti Türk Öğrencileri Derneği TürkÜnid yönetimi, Emekli Büyükelçi ve dönemin ASAM yetkilisi merhum Gündüz Aktan'ın "1915 Ermeni Tehciri bir soykırım mı?" isimli bir panel vermesi için üniversite yönetimine başvurmuştur. Üniversite yönetiminin cevaben gönderdiği 20 Nisan 20XX tarihli mektup ise üstü kapalı bir tehdit içermektedir.

"X Kenti Üniversitesi – hassas konulu da olsun - bilimsel tartışmalara genelde açıktır. Propaganda amaçlı ve /veya açıkça tarih sahtekârlığı içeren tertipler mümkün değildir. Bunun için X Kenti Üniversitesi ne bir platform sunabilir ne de sunacaktır. X Kenti Üniversitesi, sizin önümüzdeki Pazartesi 'Ermenilerin Tehciri' ve 'Ermeni halkının Türkiye'deki durumu' konusu hakkında yapılacak toplantınızın bilimsel bir tartışma

31 Vahram S.'nin Armenien grubunda yaydığı 16.05.2005 tarihli mesajı.

olduğunu varsaymaktadır. Eğer bunun böyle olmadığı ortaya çıkarsa, üniversite buna göre tepki verme hakkını kendinde saklamaktadır.” (Bkz. Ek 3).

X Kenti Türk Öğrenci Derneği'nin, bir Türk kuruluşu olduğu Alman yetkililerce bilinmektedir. Almanlar tarafından kabul edilmeyen, hatta soykırım inkârcılığı ve böylece sapkın olarak yaftalanan Türk tezini savunma eyleminin, dernek tarafından yapılacağı varsayılmaktadır. Türk Derneği'nin, bu sapkın davranıştan caydırılması için, üniversite yönetimi derneği propaganda ve “tarih sahtekârlığı” (Geschichtsverfälschung) yapmamasına yönelik uyarılmıştır ve derneğin hareket alanının çerçevesi üniversite tarafından belirlenmiştir. Türk tezini savunmanın Almanya'da hâlâ suç olmadığını bilen ve Türklerin itirazından çekinen üniversite yönetimi, karşı eleştirilere ve “üniversitede düşünce özgürlüğü” ve “üniversitede bilimsel tartışma özgürlüğü” taleplerine karşı korunmak için, genelde her türlü bilimsel tartışmalara açık olduğunu beyan etmiştir. Eğer dernek, yaygın olan Ermeni İddiaları'nın öne sürüldüğü bir panel düzenleseydi, böyle bir uyarının gelmeyeceği tahmin edilebilir.

Ermeni savlarını sorgulayan Amerikalı akademisyen Prof. Dr. Justin McCarthy'nin, TGD'ye bağlı Rhein-Main Türk Toplum Federasyonu (Türkische Gemeinde Rhein Main) TGRM tarafından davet edilerek Frankfurt'ta bir panel vermesi, 350.000 tirajlı Frankfurter Allgemeine Zeitung tarafından haberleştirilmiştir. Haberde, McCarthy “Ermeni Soykırımı inkârcısı” olarak sunulmuş ve bu konuda “bir seri suçlu” (“Wiederholungstäter”) olarak lanse edilmiştir (Badenhop, 2010).

Kuzey Rhein Westfalya Eyaleti'nde Türk Tarih Kurumu Eski Başkanı Prof. Dr. Yusuf Halaçoğlu'nu Ermeni Sorunu ile ilgili bir panele davet eden başka bir başka öğrenci derneğinin ise bulunduğu üniversitenin AStA birimine ifade vermek için çağrıldığı bilgisi, diğer dost öğrenci derneklerine verilmiştir (X Kenti Türk Öğrenci Derneği başkanı, kişisel görüşme, 13.08.2010).

Stuttgart Merkezli Avrupa Türk Akademisyenler Birliği (European Association of Turkish Academicians) EATA'nın Baden-Württemberg şubesi Başkan Yardımcısı Dr. Turgut Arslan'a göre bazen Türk akademisyen dernekleri Ermeni Sorunu hakkında panel düzenlemek için üniversite dışında da salon bulmakta zorlanmaktadırlar. Salon yöneticileri, telefon görüşmelerinde şifahen bu konuda panelin tarafsız olduğunu göstermek

için, derneklerden Ermeni iddialarını savunan şahısların da konuşmasını şart olarak öne sürmekte. O şahısların da sözde soykırımın niteliği tartışmaya açmama ve “inkârcıların” bulunduğu ortamlardan uzak durma prensibi, salon sahipleri tarafından gerekçe olarak gösterilmektedir. Böylece Ermeni tarafının sözcüsünün gel(e)memesi ve toplantının tek taraflı olacağı bahanesiyle salon verilmemektedir (Dr. Turgut Aslan, kişisel görüşme, 15.02.2010). Bu yaygın uygulama Dr. Şahin Ali Söylemezoğlu tarafından da doğrulanmaktadır³².

Bazı Türk Kuruluşların Baskıya Karşı Boyun Eğme ve de Karşı Çıkma Örnekleri

Ermeni Sorunu’nda Türk derneklerinin hareket alanının çerçevesi o kadar sınırlandırılmıştır ki Almanlarca muhatap kabul edilmek istenen dernekler, bu konuda ılımlı veya fırsatçı davranmak zorunda kalmışlardır. Örneğin Alman devlet televizyonunda belgesel bir film formatında yayınlanan “Aghet” isimli soykırım filimine tepki olarak, Alman hükümeti tarafından Uyum ve İslam Çalıştaylarına temsilci olarak kabul edilen TGD’nin o dönemki başkanı Kenan Kolat, filmi “tek yanlı” olarak eleştirmeden önce, sunulan sözde soykırımı destekleyecek nitelikli belgelerin doğruluğunu teyit etmeye kalkışmıştır. (TGD-Online, 2010) Bundan başka, dönemin TGD Yürütme ve Yönetim Kurulu’nda bulunan mevcut TGD Genel Başkan Yardımcılarından birinin ve dönemin BTS Başkanı Serdar Yazar dâhil 3 kişi “Ermenilerden özür diliyoruz” kampanyasında yer alması ve eleştirilere rağmen cezalandırılmamaları anlamlıdır.

Bu cümleden de anlaşıldığı üzere artık Ermeni Sorunu Türkler ve Almanlar veya Türkler ile Ermenilerin arasında değil de Türklerin kendi içinde tartışma ve kopuşlara neden olmaktadır. Bundan dolayı da bu konu bölünmelere yol açıp Türk lobciliğini zayıflatmaktadır.

Daha geniş bir biçimde belirtirsek, Ermenilerden Özür dileme kampanyasına hem TGD hem de BTS üst düzey yöneticilerinin bir bölümünün kısmen katılması, buna karşı çıkanların örgüt içinde etkili ol(a)mamaları ve Alman televizyonunda Ermeni iddialarını destekleyen “Aghet” isimli

32 Söylemezoğlu Alman Sol Partisi’ne yakınlığıyla bilinen Rosa Luxemburg Vakfı’nın (Rosa-Luxenburg-Stiftung) Hamburg şubesinin Ermeni Sorunu hakkında bir panel düzenlemek istediğini ve kendisini konuşmacı olarak davet ettiğini, sonra da Ermeni tarafını savunan panelistin vazgeçmesi sonucunda toplantının iptal edildiğini de belirtmiştir. Bkz. Dr. Şahin Ali Söylemezoğlu, Kişisel Görüşme, 01.09.2010.

belgesel filmine karşı TGD'nin ılımlı tutumu, bazı üye Türk kuruluşlarının hem BTS hem de TGD'den kopma noktalarına gelmelerine neden olmuştur³³. Ermeni Sorunu, PKK, Kıbrıs ve Kuzey Irak gibi konularda daha fazla hassasiyet arzulayan bazı Türk kuruluşları ise artık "tavizkâr" olarak saydıkları TGD'ye karşı Almanya Türk Dernekleri Birliği (Union der türkischen Vereine, UTVD) ATDB'yi kurmuşlardır. Ancak o oluşum da BTS gibi sonradan dağılmıştır. Böylece Türk kuruluşları ya Ermeni tezlerine boyun eğme ve ödül olarak Alman devleti, toplumu ve medyası tarafından temsilci olarak kabul edilme ya da Almanlar tarafından inkârcı olarak yaftalanıp dışlanma ve marjinalleşme ikilemine itilmektedirler. Bu durum, nice öğrenci derneklerini Ermeni Sorunu konusunda çekinceli davranmaya sevk etmektedir. Dr. Şahin Ali Söylemezoğlu, bazı Türk derneklerinin sorun yaşamamak için panel düzenlemekten kaçındıklarını belirtmektedir (Dr. Şahin Ali Söylemezoğlu, kişisel görüşme, 01.09.2010).

Bundan ziyade, gereğinden fazla ılımlılık da fraksiyonlaşmaya sebep olmaktadır. Fraksiyonlaşma hem güç birliğini hem de temsiliyet yetkisini zayıflatmakta olup, Türk kuruluşlarının da Almanlara karşı pazarlık gücünü zayıflatmaktadır.

2014 yılından itibaren Türk tezini Alman siyasilere ve kamuoyuna duyurmak ve bu yönde lobcilik yapak için Duisburg'ta aralarında Dr. Ali Söylemezoğlu'nun da bulunduğu aktivistlerin "Barış İçin Diyalog" (Dialog für Frieden, www.dialogfürfrieden.org) adlı bir dernek kurulup, protestolar, sunumlar, yöneticilerle görüşme içeren faaliyetlerine başlamaları gelmektedir. Ayrıca Eski Sol Parti Milletvekili Prof. Dr. Hakkı Keskin de Almanya'daki Türk Azerbaycan Birliği (TAVD), Almanya'daki Azerbaycanlıların koordinasyon Merkezi (KAD), Hamburg ADD, Atatürkçü Düşünce Derneği Berlin-Brandenburg (ADD)'nin birlikte Aralık 2014'te düzenlediği seminerlerde yine Dr. Ali Söylemezoğlu, Dr. Mehmet Perinçek ve Prof. Dr. Musa Kasımlı'yı hem Ermeni Sorunu hem de Azeri-Ermeni İhtilafı hakkında kamuoyunu aydınlatmaya çalışmıştır. Böylece yeni kurulan "Barış İçin Diyalog" Derneği'nden başka geleneksel Türk derneklerinden sadece bazı ADD Şubeleri bu yönde faaliyettedir ve diğer Türk derneklerinin bıraktığı boşluğu Azeri soydaş STK'ları doldurmaya çalışmaktadır.³⁴

33 Bu konuda ayrıntılı bilgi için bkz. Ha-Ber-Online, 2010; Ha-Ber-Online, 2009; Bel-Turk-Online, ty.

34 Hakkı Keskin'in 1.12.2014 tarihli e postası; 29.12.2014 tarihli Ali Söylemezoğlu'nun e postası.

Almanya’da Türk Milletvekilleri ve Siyasetçilerinin “İnkârcılık”la İmtihanı

Bizim görüşümüze göre Almanyalı Türkler için milletvekili aday adayı olabilmek ve tekrar seçilebilmenin yolu, Türk tezlerini reddetmekten geçmektedir. Örneğin, 1990’lı yıllardan beri aktif siyasette bulunan milletvekili Cem Özdemir kendisini “Türk kökenli bir Alman” olarak hem Ermeni hem de Yahudi Soykırım’dan sorumlu tuttuğunu beyan etmiştir (Bacinoğlu, 2001, s. 199).

Hakkı Keskin Olayı

Farklı davranan milletvekilleri sorunlarla karşı karşıya kalmışlardır. 2005-2009 dönemi Sol Parti Milletvekili ve Almanya Türk Toplumunu Konfederasyonu (Türkische Gemeinde in Deutschland) TGD eski Başkanı Prof. Hakkı Keskin bunun bir örneğidir. Keskin ve parti yönetimi, 2007 yılında Sözde Soykırımı reddettiği için Alman medya kampanyasında “inkârcılıkla”, partisi de içinde öyle birini barındırmakla suçlanmıştır. Kendisinin baskılara direnmesinin tekrar aday adayı ol(a)mamasında bir payı vardır. CDU, Almanya Ermenilerin Merkez Konseyi (Zentralrat der Armenier) ZAD ve Alman medyası Prof. Dr. Hakkı Keskin’i ne kadar eleştirdiyse, Türk dernek ve medya kuruluşları kendisine o kadar da sahip çıkmaya çalışmıştır. (Post Gazetesi 1/2007, s. 16; Özay, 2007, s. 5; Hengst, 2007). Bir daha aday adayı ol(a)mayan Hakkı Keskin, başına gelen olayları belgeleyip, kendi web sitesine yüklemiştir (bkz. Keskin-Online, t.y.). “Almanya’da Ermeni çevreler ve Hristiyan Demokratlar’ca sözde Ermeni soykırımını inkâr etmekle suçlanan Keskin, 2001 yılından beri milletvekili olduğunu ve baştan beri fikirlerinde herhangi bir değişme olmadığını söyleyerek kendisini savunmuştur. Ermeniler ise açıkça Ermeni iddialarını reddettiğini duymak istemektedirler. Böylece bu sözlerini kendisi aleyhine delil olarak kullanıp bir Türk milletvekilini daha devre dışı bırakma planları yapmaktadırlar.” (Laçiner, 2008, s. 409).

Sevim Dağdelen Örneği

Türkiye’ye zaten eleştirel yaklaşan 2005-2013 dönemi Sol Parti Milletvekili Sevim Dağdelen, 11.2.2008 tarihinde milletvekillerine dilekçe olarak tasarlanan bir internet sitesinde “Ermeni Soykırımı” ve “Kürt Sorunu” hakkında ne düşündüğü sorulmuş, sorunun cevabı gelmeyince de susması 22.2.2008’te “inkârcılık” olarak yorumlanmıştır. Kendisine ayrıca

tahrik edici biçimde Türk hükümetinin temsilcisi olup olmadığına dair sorular yönlendirilmiştir. Başka bir kullanıcı da bunun üzerine Dağdelen'in suskun kalarak "Türkler ve Kürtlerin" Süryanilere uyguladığı sözde soykırımı da "inkâr" etiğini öne sürmüştür (10.03.2008). Bu sorular üzerine Dağdelen, 7.04.2008 tarihinde soykırım iddialarını tanıdığını beyan etmiştir (basis.politikercheck-Online, ty).

Dönemin diğer Türk milletvekillerinden farklı olarak partisinden tekrar milletvekilliğine getirilen Dağdelen, 24.04.2014 tarihinde de Bochum'daki bir kilisede Ermeni Akademik Derneği (Armenisch-Akademischer Verein 1860 e.V) adlı lobi kuruluşun düzenlediği sözde soykırımı anma etkinliğinde soykırım iddialarını tanıdığını beyan etmekle kalmamış, aynı zamanda da Müslüman köylerinde katliam yapmış olan Hınçak teröristlerini dolaylı olarak ilerici ve devrimci olarak övmüştür: "*Ermeni soykırımı kapsamında, İstanbul'un Sultan Beyazıt semtinde, 15 Haziran 1915'te, çoğunluğunu gençlerin oluşturduğu, sosyal demokrat Hınçak Partisi'nin idam edilerek öldürülen 20 aktivistini bugün kim hatırlar? Adı geçen Hınçak Partisi'nin Osmanlı İmparatorluğu'ndaki ilk sosyalist parti olduğunu bugün hala kim bilir? Boğaz kıyısında Komünist Manifesto'yu ilk kez yayınlayanların bu partinin aktivistleri olduğunu bilen var mıdır?*" (Dağdelen, 2014a).

Dağdelen, bu yazısını kendi Facebook temsilcilik sitesine 29.04.2014 tarihinde ekleyince, Alman ve "Türkiyeli" kullanıcılar tarafından beğeni toplanmıştır. M.C. adlı kullanıcı ise Cem Özgönül gibi araştırmacı, belge ve görgü şahidi öne sürüp iddiaları bilimsel şekilde reddetmesi üzerine Alman ve diğer kullanıcıların "ırkçı" benzeri suçlamasına maruz kalmış ve nefret söyleminin hedefine oturtulmuştur. Sevim Dağdelen de nihayet, soykırım iddiasını bilimsel kaynaklara gönderme yapıp reddeden M.C. adlı kullanıcıya yönelik "insanın kendisini bilgilendirmek için hazır olmaması, bilinçli yalanlar yayması ve de soykırımı inkâr etmesi üzücü" (Dağdelen, 2014b) diyerek yorumlayarak cevap vermekle yetinmiştir. Ancak M.C.'nin Türk tezini öne savunmaya devam etmesi üzerine Dağdelen şu ifadeyle kendi başlattığı tartışmayı kapatmak zorunda kalmıştır: "*Ermeni Soykırımı'nı inkâr etmek için [yapılan; BG] yaklaşık 50 yorum benim (!) sitemde yeter! Lütfen kendinizinki propaganda için kullanın ve benimkini su istimal etmeyin. Bu yeter.*" (Dağdelen, 2014c).

Cemile Giousouf Örneği

Hıristiyan Demokratlar Birliği (CDU) adına Federal Parlamento'ya giren

Batı Trakya Türk kökenli Cemile Gioussof (Cemile Yusuf) da Ermeni Soykırımı iddialarına inanmakta olduğunu (en azından) ima etmektedir. Sanat dünyasından “*Türk kökenli Alman*” yönetmeni Fatih Akin’ın sözde soykırım konulu “*The Cut*” filminin CDU’ya yakınlığıyla bilinen Konrad Adenauer Vakfı bazında gösterilmesinin ardından Gioussof, şahsi Facebook profilinde, nice Ermeni derneklerinin Akin’a cesareti nedeniyle teşekkür ettiğini, kendisinin de bu teşekkür edenlere katıldığını beyan etmiştir³⁵.

Zafer Topak’ın CDU’dan İhraç Edilme Sürecinin Başlatılması

CDU Hamm Teşkilatı üyesi Zafer Topak’ın partiden ihraç edilme sürecinin başlanması da Ermeni Sorunu ile ilişkilendirilmektedir (Toprak, 2014). Bu kapsamda öne sürülen 3 neden vardır: 1. CDU’ya üye olurken ülkücü derneği üyeliği beyan etmemek (*zorundalık var mı tartışmalıdır*), 2. Kuzey Ren Vestfalya Anayasayı Koruma Teşkilatı tarafından izlenen Avrupa Demokratik Türk Ülkücü Federasyonu üyesi olmak ve 3. Ermeni Soykırımını inkâr etmek. Bu örnekten de görüldüğü üzere Sözde Soykırım, Zafer Topak’ın partiden ihraç edilmek istenmesinin bir gerekçesi olmuştur. Bu durum aynı zamanda Türk tezini savunanların siyasal katılımdan mahrum bırakılmalarına da neden olmaktadır.

Almanyalı Türk İnternet Toplumu: Ermeni Sorunu’yla Yükseliş ve Gerileme

Bilindiği üzere, özellikle gençler için toplumsal paylaşım ağları siyasal bir arenadır. Bilgi çağında her şey bilgi ile başlar ve her şeyin temeli bilgidir. Bilişim aracıyla hızla yayılan ve topluca değerlendirilen bilgi, siyasal mücadelelerde adeta “bilgi silahı” etkisine sahiptir. İnternet odaklı siyasal akımlar, bilişim teknolojisini “çevrimdışı” kamuoyunu etkileme ve harekete geçirmek için kullanmaktadırlar. Bu akımlar, “*interneti üç temel amaç için kullanmaktadır: haberleşme, örgütlenme ve eylemlilik alanı*

35 “*Fatih Akin hat mit ‚The Cut‘ einen wichtigen Film zum Völkermord an den Armeniern produziert. Auf seinen Wunsch wurde sein Film gestern im politischen Berlin, in der KAS gezeigt. Anlass für seinen Film sei es gewesen, dass so wenig Menschen über den Völkermord an den Armeniern Bescheid wüssten. In der Diskussion ging es auch um die Frage, wie die Kinder der türkischen Zuwanderer mit dieser Diskussion in Deutschland umgehen. Ich wünsche Ihm, dass er viele Menschen mit diesem Film erreicht, dass es für Viele Anlass für eine Auseinandersetzung und Befassung mit diesem dunklen Kapitel der Geschichte wird. Für seinen Mut dankten ihm viele Vertreter der armenischen Vereinigungen- diesem Dank schließe ich mich an.*” (Gioussof, 2014).

olarak. Bu hareketler, dava, amaç ve hedeflerini tüm dünyaya duyurabilmek için internet siteleri kurmakta, aktivistler ise kendi aralarında etkin bir şekilde haberleşebilmek ve yeni üyeler toplamak için e-posta grupları oluşturmaktadır.”³⁶

Almanya Türklerinin “çevrimiçi” faaliyetlerine gelince, aralarında akademisyen, STK yöneticileri ve öğrencilerin bulunduğu kişilerin birçok web sitesi kurduğu bilinmektedir.³⁷ Bu sitelerde Türk kullanıcılar, onlara Alman çevreleri tarafından dayatılan Türkiye, İslam ve Türkler hakkındaki tartışmalı görüşlere “karşı cevap yazma” (“writing back”³⁸), kamuoyu oluşturma, haberleşme ve örgütlenme faaliyetlerinde bulunmaktadır.

Özellikle 2005/2006 dönemlerinde, Avrupalı Türklerin en büyük internet platformu olduğu iddiasını taşıyan ve Haziran 2014 yılında yayımdan kaldırılan *Politikcity* sitesine üye Türkler arasında üniversite talebesi, akademisyen, araştırmacı yazar, işadamı ve STK yöneticileri mevcuttur. *Politikcity* sitesi, ortak yönetici üyelerinden dolayı (bugün faaliyetlerini durdurmuş olan) *Armenian Question* (“Ermeni Sorunu”, t.y.) ve *Türkische İnternet Community TIC* (“Türk İnternet Camiası”, t.y.) ile ortaklaşa hareket etmiştir.

Politikcity'nin önde gelen eski kullanıcıları *TIC* sitesiyle birlikte Alman medyasında Türk ve Türkiye aleyhtarı yayınlara karşı yankı bulan ve ciddiye alınan okuyucu veya izleyici mektubu yayımlayıp, kamuoyunu bilgilendirmeye çalışmışlardır. Bundan başka *TIC*, dönemin Yeşiller milletvekili Cem Özdemir ve Almanya Türk Toplumunu TGD Başkanı Kenan Kolat gibi siyaset hayatında bulunan şahıslarla eleştirel söyleşiler yapmıştır. Bu söyleşilerin dökümü, faaliyetini durdurmuş olan *TIC*'in ortak sitesi *Politikcity*'de 2014 yılının Haziran ayına kadar durmuştur (*Politikcity-Online*, 6.10.2005, 1.03.2006).

36 Ali Toprak, Yıldırım Ayşenur; Aygül Eser, Binark, Mutlu, Börekçi ve Çomu, Tuğrul, Toplumsal Paylaşım Ağı facebook, “görülüyorum öylese varım!”, İstanbul 2009.

37 Almanyalı Türklerin çok amaçlı paylaşım sitesi (vaybee), siyasal konuların ön planda olmaması nedeniyle bu makalenin konusu dışındadır (www.vaybee.de). Yasemin Dayıoğlu-Yücel, kitabında adı geçen siteye geniş yer vermiştir. (Dayıoğlu, 2005, s. 181-186).

38 Dayıoğlu-Yücel'in değindiği “Geri yazma” terimi, Batılıların edebiyatında şekillendirilen ve klişeleştirilen Doğulu kültürlerin temsilcilerinin, hâkim kanıları düzeltmek için yazdıkları yazılar hakkındaki tartışmada kullanılmış olup Clifford ve Marcus'a dayanmaktadır. Bkz. Clifford ve Marcus, 1986, s. 185.

Yine aynı dönemlerde işlevsel olan *Armenian Question* adlı site, Ermeni Sorunu üzerine çeşitli güncel ve tarihsel belge ve haberler toplama görevine sahiptir. Çeşitli konularda Alman kamuoyunda hâkim Türk aleyhtarı ortamı bozmak hem bilgi toplamak hem de bilgiyi topluca değerlendirmek ve Türkiye ve Almanya arasında köprü oluşturmak amacıyla örgütlenmek için internete başvuran nitelikli Almanyalı Türklerinin sitesi olarak sinerji yaratmıştır. Siteye üye olan akademisyen, dernek yöneticisi, işadamı ve öğrencilerin ortaklaşa hareketi sonucunda Almanya’da faaliyet gösteren ve Türk tezini savunman bir yayınevi de kurulmuştur. “Ferhat30” rumuzlu Siyaset Bilimci Ferhat Avşar, *Manzara* adlı kendi yayınevini kurup Dağlık Karabağ Sorunu hakkında bir kitap yayımlamıştır (Avşar, 2006).

Azeri - Ermeni ihtilafı üzerine Türk ve /veya Azeri tezlerini de dile getiren kitapların Almanya’da hiç olmayışı göz önünde bulunduğunda böyle bir kitabın yayımlanması büyük önem taşımaktadır. Ayrıca *Armenian Question, TIC ve Politicity’nin* ortak çabası sonucu, Almanya’da Türk tezini savunan “Cem” rumuzlu site üyesi araştırmacı yazar Cem Özgönül’ün kitabı 2006 yılında Alman *Welt Gazetesi*’nde çalışan ve sonrada siteleri kullanıcı olarak ziyaret eden gazeteci Boris Kalnoky’nin ilgisini de çekmeye başarmıştır. Boris Kalnoky, Özgönül’ün soykırımın olmadığına dair görüşlerini reddetmesine rağmen ciddi sayılan *Welt Gazetesi*’nde “tarihçi Cem Özgönül” ve kitabını iki kere konu ederek geniş yer vermiştir. (Kalnoky, 2006).

Elde edilen kamuoyu etkisi sonucu Alman entelijansiyası tarafından okunan *Frankfurter Allgemeine Zeitung*, Özgönül’ün yapıtına geniş yer veren kitap tanıtımını yayımlamıştır (Fritzen, 2006). Fakat Türk tezlerine veya kitaplarına geniş yer veren haberler Alman medyasında henüz yayınlanmamıştır. Cem Özgönül’ün kitabı, Türk tezi reddedilmesine rağmen o kadar ciddiye alınmıştır ki; Sol Parti meclis grubunun Alman hükümetine Ermeni Sorunu hakkında yönlendirdiği bir soru önergesinde bile kaynak gösterilmiştir (Bundestag-Online, 7.07.2008). Bu Türk tezini savunan Almanya Türkleri için bir zafer niteliğindedir.

İnternet ortamında başlayan Almanya Türkleri için bu olumlu hava, Politicity sitesi yöneticileri arasında değişen dengeler sonucu farklı fraksiyonlar arasında gelişen kişisel kavgalar, ayrılımlar ve tasfiyeler sonucu 2006’ın sonuna doğru hızla değişmiştir. Başlangıçta site üyesi olan “cem” rumuzlu Cem Özgönül, “beberuhi” rumuzlu Dr. Şahin Ali

Söylemezoğlu ve onların akademisyen ve STK yöneticisi olan destekçileri, rakiplerince fazla ön plana çıktıkları düşünen bazı yöneticilerin ağır basması sonucu *Politikcity*'de sitede hedef tahtasına oturtulmuş ve uzaklaş(tırıl)mıştır. Kişisel hesaplaşmaların ve çekememezliğin arenası haline gelen Almanyalı Türklerin önde gelen sitesinde, adı geçen yazarlar hakkında açılan özel tartışmalarda Söylemezoğlu ve Özgönül hakkında aşağılayıcı iftiralar okumak mümkündür. Cem Özgönül'ü "intihalci" ("Plagiator") (*Politikcity*-Online, 2007) ve Dr. Şahin Ali Söylemezoğlu'nu "milli palavracı" (*Politikcity*-Online, 2008) olarak yaftalandığı görülmektedir. Böylece bu Türk yazarlar kendi kamuoylarında küçük düşürülmek istenmiş, bu siteyi izleyen Ermeni çevrelerinin işleri de kolaylaşmıştır. Bunun üzerine bu araştırmacı yazarlar Almanyalı Türk sanal kamuoyunda da hızlı etki yitirmeye başladıklarından dolayı Alman ve Ermeni yanlısı kamuoyunu da dengeleme imkânı yitirilmiştir.

2006'ın sonunda başlayan *Politikcity*'deki çizgi farkı, yükselme döneminden sonra, sitenin duraklama ve gerileme aşamasına geçişine neden olmuştur. Tasfiye ve Türkiye'den ithal edilen malum siyasal fraksiyonlaşmalar sonucu, sitenin lobicilik faaliyeti ciddi ölçüde bitmiştir. Nitelikli ve seviyeyi düşüren yönetime muhalif kullanıcıların gitmesi ve kovulmasıyla *TIC* ve *Armenian Question* faaliyetsizlikten dolayı kapanmıştır. Site yönetiminden çıkartılanlar, az çok faal olan ya da sonra da kapanan birçok alternatif siteler kurmuşlardır. www.politopia.de, www.simalyildizi.net, www.eurasiaforum.de, tuerken-rein.de ve www.politkhaus.de sadece birkaç örneklerdir. Bugün ne *Politikcity* ne de türevleri eski etkiyi yakalama şansına sahiptirler, zaten bu siyasal iç kavgadan sonra bir daha kendini toparlayamayan *Politikcity* sitesi sanal lobiciliği bırak birkaç kez el değiştirdikten sonra, üyelerine 28 Mayıs 2014 tarihinde gönderdiği bir e postayla kapanacağını duyurmuştur³⁹.

Böylece 2007'den itibaren ivme kazanan nitelikli ve birikimli Almanyalı Türklerin sanal hareketi diğer örgüt ve derneklerde olduğu gibi bölünmüş ve eskiye nazaran lobi faaliyetleri dur(durul)muştur. Alman sosyal paylaşım ağı *StudiVz* sitesinde de Türkler Sözde Ermeni Soykırımını hakkında birçok grup kurmuş, fakat Ermeni, Alman ve Kürtçü kullanıcıların şikâyetleri üzerine gruplar kapatılmıştır⁴⁰.

39 E-posta, gönderen admin@politikcity.de, "das Projekt Politikcity de schließt seine Pforten", 28.05.2014, saat 13.36.

40 12 Ağustos 2010 itibariyle "Die Armenier und ihre Frage: Tatsachen oder Behaup-

Sözde Ermeni Soykırımı sanat yoluyla da dolaşıma sokulup Türkler aleyhtarı bir ortam yaratılmakta olup, itirazlara da sanat özgürlüğü argümanı ile cevap verilmektedir. Edgar Hilsenrath adlı Alman yazarın sözde soykırım temalı “Son düşüncenin masalı” (Das Märchen vom letzten Gedanken) adlı piyesin Konstanz Şehir Tiyatrosu’nda gösterime girmesi ve bu konu ile bir sözde soykırım anma paneli düzenlenmesi Türklerin tepkisi ve protestosu ile karşılanmış. Türk vatandaşlarının protestosu ve Karlsruhe Başkonsolosluğu’nun tiyatro öncesi okunması istenen resmi açıklamasının okunmasından sonra, tiyatro yönetimi bu tür tepkileri sanat özgürlüğüne müdahale olarak yorumlayıp karşı çıkmıştır (See-Online,2014). Tiyatro Yöneticisi Christoph Nix bu olayı fırsat bilip, Baden Württemberg Eyaleti’nin Yeşiller- Sosyal Demokratlar Hükümeti’nin Türk kökenli Uyumdan Sorumlu Bakanı Bilkay Öney’in bu olayları suskunlukla karşılamasını “soykırımı inkâr” olarak yorumlayıp bakanı eleştirmiştir. Bu durum üzerine Eyalet meclisinde muhalefette bulunan Hıristiyan Demokratlar, bakana karşı sözde soykırımı karşı net bir tavır sergilemediği ve bu yüzden Türk milliyetçilerine karşı ılımlaştırıcı bir etkiye bulunduğu ve Ermeni azınlığı desteklemediği nedeniyle meclis soruşturması talebinde bulunmuştur. Böylece bir Türk’ün bakan olup kalması yine sözde soykırımı kabul etmesi ile ilişkilendirilmiştir (Wehaus, 2014).

Sonuç Yerine: Bir Engelleme Aracı Olarak 1915 Olayları ve Sözde Ermeni Soykırımının İnanç Odaklı Derneklere Sıçraması

- Ermeni iddialarının Türklere karşı diğer alanlarda da kullanılan bir silah haline geldiğini, camii inşaatını engelleme kampanyalarında öne sürülen bahanelerde artık görmek mümkündür. T.C. Başbakanlık Diyanet İşleri Başkanlığı’na yakınlığıyla bilinen Almanya Diyanet İşleri Türk İslam Birliği e.V. DİTİB’in Köln’de bir Merkez Camii projesine karşı Almanların itirazı da 1915 Olayları bahanesiyle yapılmaktadır. Aslında birbirleriyle hiç bağlantısı olmayan Ermeni iddiaları ve inşaat projesi yapımı birbirleriyle ilişkilendirilerek DİTİB’in yaptırmak istediği cami projesi engellemek istenmektedir.
- Yahudi Soykırımı’ndan sağ kurtulan, cami projesi karşıtı yazar Ralph Giordano, Nazilere ve Yahudi Soykırımı inkârcılarına karşı mev-

tungen” (“Ermeniler ve Sorunları: Gerçekler ve İddialar”) isimli bir grup mevcuttur. Bkz. StudiVz-Online, t.y.

cut mekanizmayı DİTİB'e de karşı devreye sokmakla uğraşmaktadır. Bu bağlamda Giordano, DİTİB'e, Ermeni soykırımını tanımadığı için yüklenmektedir. Ralph Giordano, DİTİB imam ve hocalarının özel bir eğitimden geçirilerek, soykırımı yalanlamaları konusunda uzmanlaştırıldıklarını öne sürerek cami projesini kötülemeye çalışmıştır. DİTİB, inkârcı Neonaziler ile aynı kefeye konularak milliyetçi ilan edilmiştir. (Giordano, 2008, s. 38-39) Giordano, DİTİB'in uzlaşma davetini, "Auschwitz Yalanı"nın⁴¹ yalancılarıyla aynı masaya oturmadığı gibi, 1915/16 Ermeni Soykırımı'nı inkâr eden şahıslarla aynı masaya oturmayacağını beyan ederek geri çevirmiştir (KSTA-Online, 2007). Böylece Sözde Ermeni Soykırımı Türklerle karşı genel bir silah olarak kullanılmaya başlanmıştır. Örneğin Almanya'daki Alevi Birlikleri Federasyonu, iktidar partisinin Türk Ulusal Kimliği yerine Fatih Yaşlı'nın deyimiyle "Sünni-Ulus" (Yaşlı, 2014) konseptini uygulama ve bundan kaynaklanan Alevi politikası nedeniyle Ermeni soykırımı konusunda Ermeni iddialarına yaklaşım Süryani, Rum ve Ermeni lobilerininle işbirliği yapmaktadır.⁴²

• Makale konusu kapsamında yaşanan son güncel gelişme ise 1915 olaylarının 100. Yıl vesilesiyle Sol Parti Meclis Grubu'nun Alman Federal Hükümeti'ne 9 Aralık 2014 tarihinde küçük bir soru önergesi vermesidir. Aralarında Ulla Jelpke ve de Sevim Dağdelen'in bulunduğu Genel Başkan Gregor Gysi liderliğinde ki Sol Parti Meclis Grubu, Alman federal hükümetine, Sözde Ermeni Soykırım'ın 100. Yılı vesilesiyle ilgili bir icraatı olup olmadığını, iktidarın 1915 Olayları'nı BM soykırımı tanımlamasına göre bir soykırım olarak görüp görmediğini, gördüyse bu olayları resmen bir soykırım olarak tanıyıp tanımadığını, hükümetin sözde soykırımın eyaletlerin ders müfredatında yer almasını nasıl değerlendirdiğini, iktidarın sözde soykırımın anılmasının ve de bilimsel açıdan teşvik edip etmediğini, hükümet açısından mevcut Alman Ceza Kanunu'na göre Ermeni soykırımının inkârının cezalandırılıp cezalandırılmayacağını, hükümetin Almanya'da sözde soykırımın inkâr edildiği toplantılardan haberdar olup olmadığını ve de iktidarın Ermeni Merkez Konseyi'nin inkâr yasasını talep etmesini nasıl değerlendirdiğini sormuştur (Bundestagsdrucksache 18/3533). Soru önergesinde, Jön Türklerin Sözde Ermeni Soykırımı'ndan sonra Süryani ve Rumlara da soykırım uyguladığı öne sürülmüştür.

41 Yahudi Soykırımı'nı inkâr eden Naziler, bu jenosidi "Auschwitz Yalanı" ("Auschwitz-Lüge") olarak adlandırmaktadırlar.

42 Bu konu daha ayrıntılı biçimde ayrı bir yerde işlenmiştir, Bkz. Gümüş, 2012; Gümüş, 2010.

EK 1: X Kürsüsünün Türkçe Bilen Bir Proje İçin Araştırma Görevlisi İş İlanı, 14.05.2005

Universität Konstanz – Fach D 89 – D-
78464 Konstanz

**Universität Konstanz
Sektion Rechts-, Wirtschafts-
und Verwaltungswissenschaft**

**Lehrstuhl Innenpolitik
und öffentliche Verwaltung**

Prof. Dr. XXXXXXXXXXXX
Universitätsstraße
Fach D 98
XXXXX.XXXXXXXXXX@uni-
konstanz.de
Datum, 14.Mai 2005

Ungeprüfte wissenschaftliche Hilfskraft

Am Lehrstuhl für Innenpolitik und Öffentliche Verwaltung von Professor Dr. XXXXXXXX XXX wird zum 1. Juni oder 1. Juli 2005 eine wissenschaftliche Hilfskraft mit einem monatlichen Arbeitsumfang von 20 Stunden gesucht.

Der Aufgabenbereich beinhaltet die Mitarbeit an einem laufenden Projekt in Zusammenhang mit der türkischen Aufarbeitung des Massenmordes an den Armeniern von 1915/16. Das Projekt untersucht die Frage, wie sich die Türkei mit der „Armenierfrage“ seit den 1970er Jahren bis heute diskursiv auseinandersetzt und welche Rolle dabei solche Faktoren wie nationale Identität und außenpolitischer Druck spielen. Die Aufarbeitung der „Armenierfrage“ ist im Rahmen des jahrzehntelangen Zieles der Türkei, Mitglied der Europäischen Union zu werden von besonderer aktueller Bedeutung. Die Resolution des Europäischen Parlaments vom Juni 1987, die einen möglichen Beitritt der Türkei in die EG/EU von der „Lösung der Armenischen Frage“ d.h. der Anerkennung des Genozidcharakters der Ereignisse von 1915/16, abhängig machte, wurde in der jüngsten Debatte um den Beitritt der Türkei in die EU im Dezember 2004 wieder bestätigt.

Der/die gesuchte/r Mitarbeiter/in soll vor allem bei der Analyse türkischer Zeitungsartikel, die sich mit der Armenierfrage beschäftigen, mitarbeiten. Deshalb sind sehr gute Türkisch Kenntnisse unerlässlich. Bevorzugt werden Studierende der Politikwissenschaft oder Soziologie. Darüber hinaus sind das Interesse an der türkischen Geschichte und Politik sowie (mindestens) Grundkenntnisse in den gängigen Office-Programmen Excel und Word gewünscht.

Der/Die Bewerber/in soll seine/ihre Bewerbungsunterlagen bitte per Mail an Frau XXXXXXXX (XXXX.XXXXXXXXXX@uni-konstanz.de) schicken. Bewerbungsschluss ist der 25. Juni 2005.

**EK 1: X Kürsüsünün Türkçe Bilen Bir Proje İçin Araştırma Görevlisi İş İlanı,
14.05.2005**

EK 2: Konstanz Üniversitesi'nin Üniversite Öğrencileri Genel Kurulu AStA'nın Konstanz Türk Öğrenci Derneği KOTÖD'e gönderdiği e posta mektubu, 25.05.2005

msn. **Hotmail®**

Gedruckt: Donnerstag, 16. Juni 2005 12:42:51

Von: ASIA Uni Konstanz [REDACTED]
Gesendet: Mittwoch, 25. Mai 2005 14:33:22
An: [REDACTED]
Betreff: Bitte um Gesprächstermin

Lieber tsk-Vorstand,

der Lehrstuhl Seibel hat unsere Unterstützung für euch kritisch hinterfragt. Grund hierfür ist eine Äußerung eurerseits, dass der Genozid an den in der Türkei lebenden ArmenierInnen wissenschaftlich nicht bewiesen sei. Das hat den Lehrstuhl, der sich mit dem Thema beschäftigt, sehr aufgebracht und sie haben sich nun an uns gewandt.

Mir würden gerne mit euch darüber reden, um zu erfahren, wie ihr dazu steht und was an den Vorwürfen dran ist.

Es wäre schön, wenn ihr euch einfach melden könntet, damit wir ein Treffen ausmachen können.

Beste Grüße,

[REDACTED]

ASIA der Uni Konstanz

[REDACTED]

EK 3: X Kenti Üniversitesi'nin X Kenti Türk Öğrenci Derneği'ne Gönderdiği Mektup, 20.04.20XX

[Redacted]
[Redacted]
Studentische Vereinigung [Redacted]
[Redacted]
[Redacted]
[Redacted]
[Redacted]

20. April 20XX

**Ihre Veranstaltung am 25.04.20XX im Hörsaal [Redacted] der Universität [Redacted]
"Handelt es sich bei der Deportation der Armenier 1915 um einen Völkermord?"**

Sehr geehrte [Redacted],

wie ich Ihnen bereits telefonisch mitgeteilt habe, ist es für die Durchführung der o.g. Veranstaltung durch die studentische Vereinigung [Redacted] unbedingt notwendig, dass Sie diese öffentlich und in deutscher Sprache bekannt geben. Bisher erfolgte die Bekanntmachung in Ihrem Schaukasten im Untergeschoss des Universitätshauptgebäudes und auf Ihrer Homepage lediglich in türkischer Sprache.

Die [Redacted] ist für wissenschaftliche Auseinandersetzungen - auch mit brisanten Themen - grundsätzlich offen. Es ist aber auszuschließen, dass Veranstaltungen stattfinden, die Propagandazwecken dienen und/oder offensichtlich Geschichtsverfälschung beinhalten. Dafür kann und wird die [Redacted] keine Plattform bieten.

Die [Redacted] geht davon aus, dass es sich bei Ihrer Veranstaltung am kommenden Montag um einen wissenschaftlichen Diskurs zum Thema "Vertreibung der Armenier" bzw. "Situation des armenischen Volkes in der Türkei" handelt. Sollte sich herausstellen, dass dem nicht so ist, behält sich die Universität entsprechende Konsequenzen vor.

Mit freundlichen Grüßen

[Redacted]

Adresse:

[Redacted]

Bankverbindungen Inland:

[Redacted]

Bankverbindungen Ausland:

[Redacted]

[Redacted]

EK 4: U-AStA-Info: "Sonderausgabe. Infos zum Vortrag von Erich Feigl", 28. 11.-2.12.2005

U AStA-Info
Unabhängiges Modell

Sonderausgabe, 28.11. - 02.12.05 www.asta.uni-konstanz.de
Infos Zum Vortrag von Erich Feigl

Am 23. Juni 2005 hielt Erich Feigl einen Vortrag über „Die Armenierfrage 1914-1922“ an der Universität Konstanz. Er war vom Verein „Türkische Studierende Konstanz“ (TSK) eingeladen worden. Die folgenden Beiträge sind die Reaktion auf diese Veranstaltung.

Was bisher geschah...

Am 7. Juli wandte sich Sebastian mit dem Anliegen an den FSRT, Stellung zu dem vom Verein „Türkische Studierende Konstanz“ (TSK) veranstalteten Vortrag von Erich Feigl („Die Armenierfrage 1914-1922“) zu nehmen. Auf jener Sitzung schilderte er ausführlich seine Eindrücke dieser Veranstaltung. Daraufhin beschloss der FSRT eine Diskussion mit dem TSK anzufangen und beauftragte Sebastian zu diesem Zweck damit, einen entsprechenden Brief aufzusetzen. Dieser wurde in der Sitzung vom 14. Juli intensiv besprochen, abgeändert und schließlich angenommen. Das führte zum Rücktritt des damaligen FSRT-Koordinators Jan, weil dieser die beschlossene Vorgehensweise nicht unterstützen konnte und der Ansicht war, der FSRT überschreite seine Kompetenzen. Aus diesem Grunde übernahm ich, als sein gewählter Nachfolger für das Studienjahr 2005/06, die Leitung in dieser Sache. Die endgültige Fassung der Stellungnahme wurde gegen Ende Juli an den TSK versandt, auf die er erst am 3.11. nach wiederholter Erinnerung durch den FSRT reagierte: Das Schreiben des TSK war an mich adressiert, inhaltlich jedoch an den FSRT insgesamt gerichtet. Aus diesem Grunde habe ich es auf der Sitzung am selben Tag verlesen. Weil das Schreiben des TSK einige Missverständnisse bezüglich des U-Modells offen legte, nicht auf das Diskussionsangebot des FSRT einging und stattdessen eine Stellungnahme von ihm forderte, beschloss der FSRT, die Debatte nicht länger zu verzögern, sondern endlich öffentlich möglich zu machen. Als erster Schritt dazu soll dieses Informationsblatt dienen.

Ich fragte noch zwei Mal beim TSK nach, ob sein Schreiben wirklich an den FSRT gerichtet war und somit veröffentlicht werden könnte. Da innerhalb von zehn Tagen keine Antwort kam, beschloss der FSRT, dieses Info auch ohne ausdrückliches Einverständnis des TSK-Vorstandes raus zu bringen.

Es soll endlich die vom FSRT angestrebte Diskussion über die Formalitäten politischer Vorträge an der Uni, über den Völkermord an den Armeniern in der Türkei (1914-1922) und die Ideen des U-Modells anstoßen. Angesichts der zahlreichen Versuche der Aufnahme einer Diskussion entsteht beim TSK hoffentlich nicht der Eindruck, übergangen zu werden. Ein öffentlicher Diskurs liegt mir aber besonders deswegen am Herzen, weil er der Sache weit gerechter werden kann, als eine Fortführung der Auseinandersetzung nur im FSRT.

Vincent

Stellungnahme des FSRT zum Vortrag von Erich Feigl

„Die Armenierfrage 1914-1922“

Bezugnehmend auf den vom Verein „Türkische Studierende aus Konstanz“ (TSK) organisierten Vortrag von Erich Feigl „Die Armenierfrage von 1914 –1922“ (23.06.2005) möchte der FachschaftsRätInnenTreff (FSRT) – als höchstes beschlussfassendes Gremium der Studierendenschaft zwischen den Vollversammlungen – in eigener Sache als auch im Namen des U-ASIA 05/06 folgendes anmerken:

Der FSRT begrüßt und unterstützt den der TSK zugrunde liegenden Willen der Verständigung, des solidarischen Zusammenlebens und der Integration und befürwortet dazu beitragende Veranstaltungen.

Der FSRT hält es aber unangemessenen, wenn hierbei Vorträge wie der von Erich Feigl gehalten werden, die diesem Gedanken nicht nur abträglich sind, sondern konträr gegenüber stehen. Das bezieht sich auf die Form der Bearbeitung, der Darstellung sowie der Reflexion und Interpretation des diskutierten Themas.

Besitzt dieses Thema zudem eine so hohe politische Brisanz wie im gegebenen Fall, ist das Außerachtlassen wissenschaftlicher Standards mehr als nur gefährlich und im Rahmen einer Universität unangebracht.

Finden statt wissenschaftlichen Kriterien unreflektierte Formulierungen Eingang in die Diskussion – wie dies bei Erich Feigl der Fall war – sieht der FSRT keine adäquate inhaltliche Auseinandersetzung für möglich. Das Ausweichen vor kritischen Fragen und das Fehlen soziohistorischer Belege zu Gunsten unbewiesener Behauptungen und Diffamierungen, zeugt weder von wissenschaftlichem Sachverstand noch dem Willen, sich umfassend und fundiert mit aktuellen wie historischen Themen auseinander zu setzen.

Ein Diskussionsstil, der weniger durch eine produktive Auseinandersetzung als vielmehr im Außerachtlassen damit verbundener, selbstverständlicher Regeln geprägt ist, ist an einer Universität als Ort kritischen und objektiven Denkens nicht angebracht. Für eine Verständigung und Integration sowie dem angestrebten solidarischen Zusammenleben ist eine solche Art der Themendarstellung nicht nur kontraproduktiv, sondern verbaut den Weg zu einem Miteinander und leistet antitürkischen Kräften Vorschub.

Zudem widerspricht sie dem diskursiven und emanzipativen Selbstverständnis des Unabhängigen Modells, zu dem sich der TSK als Hochschulgruppe im Unabhängigen Modell bekannt hat und es, wie der FSRT hofft, auch weiterhin anstrebt.

Aus diesem Grund möchte der FSRT den TSK zu Beginn des neuen Semesters zu einem Gespräch einladen, um über die Art und Weise dieser Veranstaltung zu diskutieren und mögliche Missverständnisse aus dem Weg räumen.

Der FSRT würde es begrüßen, wenn der TSK

- sich öffentlich von der Art und Weise der Themenaufarbeitung distanzieren, wie sie in unreflektierter, revisionistischer Form von Personen wie Erich Feigl vertreten werden;
- künftig Referenten einlädt, die auf nachzuvollziehenden wissenschaftlichen Prinzipien basierend referieren. Nur auf einer solchen Grundlage können sich kritische Diskussionen und notwendige Aufarbeitungen entwickeln.

Der FSRT bittet hierbei um eine klare Stellungnahme.

Im Namen des FSRT und des U-ASIA 05/06

E-Mail des TSK vom 03.11.2005

Sehr geehrter Herr Lungwitz,

als erstes möchten wir uns für die verspätete Antwort entschuldigen.
Leider müssen wir Ihnen mitteilen, dass wir an der FSRT-Sitzung (03.11.05) nicht teilnehmen werden.
Unsere Gründe sind folgende:

1. Ist es denn die Aufgabe der FSRT oder der U-Asta Projekte und Aktivitäten aller Hochschulgruppen (oder noch schlimmer: EINZELNER) zu kommentieren und zu überwachen?
Ist die Uni denn nicht ein Ort, an dem man jede Position und Meinung offen diskutieren sollte?! Ist Meinungsvielfalt und -freiheit nicht sehr wichtig?! Dieses in Deutschland geltende Recht wurde auch durch den Vortrag von Herrn Feigl NICHT verletzt!
2. Der TSK läßt sich nicht auf die Armenierfrage reduzieren. Auch Redner aus anderen Bereichen werden und wurden vom TSK eingeladen.
3. Die TSK hat anhand der Aushänge zum Vortrag von Erich Feigl JEDEN eingeladen, um die Debatte ausgewogener zu gestalten.
4. Die Tatsache, dass der Türkische Studierendenverein in Konstanz (sogar Monate danach) noch zur Rede gestellt wird, finden wir seltsam.
Zumal Herr Erich Feigl seine Vorträge auch bei unterschiedlichen Vereinen in Karlsruhe, Pforzheim und Freiburg ohne nennenswerte Probleme gehalten hat.
5. Auch finden wir es sehr seltsam, dass Sie einerseits mit uns diskutieren und Mißverständnisse klären möchten, andererseits von uns eine Distanzierung von dem Vortrag abverlangen.
6. Wir würden selber gerne in Erfahrung bringen, ob der FSRT politische Statements abgeben darf und warum der FSRT-Koordinator (Jan) zumindest nach seiner Stellungnahme zurückgetreten ist?
Wir bitten um eine schriftliche Stellungnahme ihrerseits,
und verbleiben mit freundlichen Grüßen.

Der TSK-Vorstand

Vom Verständnis eines Vortrags

Am 23. Juni 2005 lud der Verein „Türkische Studierende Konstanz“ (TSK) zu einer öffentlichen Veranstaltung über den Völkermord an den Armeniern ein. Der hierzu referierende Erich Feigl sollte nach Auskunft des TSK dazu beitragen, die Diskussion ausgewogener zu gestalten, Fakten aufzuzeigen und diese kritisch zu betrachten. Diesem Anspruch wurde der gehaltene Vortrag jedoch in keiner Weise gerecht. Er erregte nicht nur den Protest zahlreicher Zuhörer, sondern war auch Gegenstand der öffentlichen Berichterstattung. Diese spricht von einem „fragwürdigen Referenten (...) an der Universität Konstanz“, der „den Völkermord an den Armeniern“ bestreitet (SÜDKURIER, 25.06.2005). Kritisiert werden sowohl die unreflektierte Darstellung von Behauptungen, die ein Fehlen jeglicher wissenschaftlicher Standards vermissen lassen, wie auch die Argumentation von Herrn Feigl, die an das „plumpe (...) Handwerkszeug der Holocaust-Leugner“ (SÜDKURIER, 25.06.2005) und an klassische antisemitische Weltverschwörungstheorien erinnert. Gleichzeitig war diese Veranstaltung durch einen Diskussionsstil geprägt, der weniger an einer kritischen Debatte als vielmehr an einer pauschalen Unterstützung der dargelegten Thesen interessiert war. Es erscheint daher notwendig, dass der FSRT als eines der wichtigsten Gremien der Studierendenschaft gegen die Verwendung der Hochschule als Bühne für eine solche Darstellung protestiert. Wir stimmen mit dem TSK selbstverständlich darin überein, dass unsere Universität ein Ort ist, an dem Meinungen und Positionen frei diskutiert werden können. Dabei müssen aber Grundsätze beachtet werden, die das Wesen dieser Einrichtung widerspiegeln. Dazu gehört, dass auf seriöse und nachvollziehbare Weise gearbeitet wird. Ebenso ist der Anspruch auf Meinungsfreiheit und eine offene Diskussionskultur nicht nur einseitig zu interpretieren. Diese darf nicht in der Leugnung wissenschaftlich fundierter Tatsachen oder gar in der Unterdrückung anders lautender Ansichten münden. Auf diese Weise ist keine ausgewogene Debatte möglich. Es sollte auch dem TSK bewusst sein, dass bei einem Universitätsvortrag, gerade bei einem solch sensiblen Thema, die Einhaltung dieser allgemein anerkannten Regeln unabdingbar ist.

Sebastian

Was sich ändern muss

In meiner Antwort auf die E-Mail des TSKs möchte ich in erster Linie auf die strukturellen Fragen zum U-Modell eingehen. Dieser Artikel spiegelt nur meine Meinung und keine vom FSRT gefasste Position wieder.

Das Schreiben des TSK machte einmal mehr deutlich, dass grundsätzlich verschiedene Vorstellungen vom Wesen des unabhängigen Modells vorliegen. Wenn diese unterschiedlichen Ansichten schon bei Hochschulgruppen bestehen, die sich als Teil des U-Modells verstehen und verstanden werden, so bedarf es dringend Klärung. Diese muss öffentlich geschehen, schließlich ist das U-Modell für alle offen und auf alle Studierenden angewiesen.

Zunächst besteht ein Missverständnis bezüglich des Anliegens des FSRTs. Für mich auf unverständliche Weise ist dies in unserer Stellungnahme an den TSK (vom 24.07.2005) wohl nicht deutlich zum Ausdruck gekommen. Ziel war es von Anfang an, eine direkte Diskussion mit dem TSK zu erreichen, deren Schwerpunkt die Form des Vortrags von Erich Feigl und weniger dessen Inhalt sein sollte. Wäre der TSK tatsächlich nicht mit der Form einverstanden gewesen, so hätten wir uns über eine Distanzierung gefreut (vgl. TSK-Mail, Punkt 5). Von „abverlangen“ kann keine Rede sein, denn das ist tatsächlich nicht Aufgabe des FSRTs. Es geht hier nicht um das Zensieren einer Meinung (in diesem Falle die von Herrn Feigl), sondern darum, wie mit dieser Meinung umgegangen und in welchem Rahmen sie präsentiert wird. Und dieser Rahmen sollte nicht den Maßstäben der Institution Universität widersprechen.

Das viel gravierendere Problem besteht, wie erwähnt, in den verschiedenen Auffassungen vom U-Modell. Dessen Ziel ist eine große Offenheit für alle Studierenden zu ermöglichen, so dass jedeR die Gelegenheit bekommt, sich persönlich einzubringen und/ oder vertreten zu werden. Die Beteiligung in den Gremien ist einfach, direkt und durch die öffentlichen Sitzungen jeder Zeit möglich. Ihre Funktion besteht in erster Linie in der Vertretung der Interessen der Studierenden. „Projekte und Aktivitäten aller Hochschulgruppen (oder noch schlimmer: EINZELNER) zu kommentieren“ (TSK-Mail, Punkt 1) gehört meiner Ansicht nach in den Bereich der möglichen Aufgaben nicht nur eines U-Modell-Gremiums, sondern eines jeden Individuums an einer Universität. Von „überwachen“ (ebd.) kann dabei nicht die Rede sein - eher von kritischem beachten.

Der TSK, der FSRT und Herr Feigl – alle haben sie ihre Meinungsfreiheit. Was bisher nur fehlt, ist die offene Diskussion über die vertretenen Positionen. Wenn diese fehlt, bedeutet das ein großes Versäumnis des unabhängigen Modells, der Studierendenschaft und der Universität. Dies einzufordern, ist ein Ziel des FSRT als höchstes beschlussfassendes Gremium der Studierendenschaft zwischen den Vollversammlungen.

Ich möchte noch einmal hervorheben, dass es um einen offenen, öffentlichen, sachlichen Diskurs unter gleichen geht, der angestrebt wird. Dass dieses Anliegen gegenteilig verstanden wird (TSK-Mail, Punkt 4), ist mindestens so bedauerlich wie die zeitliche Verschleppung, die stattgefunden hat. (Diese ist im Wesentlichen mit der vorlesungsfreien Zeit zu erklären.) Dieser Umstand schreit aber geradezu nach einer Auseinandersetzung über das Selbstverständnis des U-Modells und der Universität. Es bleibt zu hoffen, dass sich möglichst viele Studierende an dieser Debatte beteiligen werden.

Vincent

Kaynakça / References

Abbas Arslandoğan ile görüşme, 15.08.2010.

Akçam, T. (1992). *Türk Ulusal Kimliği ve Ermeni Sorunu*. İstanbul.

Akçam, T. (2008). *Ermeni Sorunu Hallolunmuştur (Osmanlı Belgelerine Göre Savaş Yıllarında Ermenilere Yönelik Politikalar)*. İstanbul.

Akçam, T. (2010). *1915 Yazıları*. İstanbul.

Alp, S. (2005a). "Alman üniversitesinde soykırım yok diyen Türk öğrencilere baskı", *Zaman-Avrupa*, 2.06.2005, s. 4.

Alp, S. (2005b). "Konstanz'daki 'sözde soykırım' baskısına Türk öğrenciler el attı", *Zaman-Avrupa*, 3.06.2005, s. 4.

AStA-Online. (2005). Başlıksız, 9.05.2005. http://www.asta.uni-konstanz.de/contento/cms/front_content.php?client=1&lang=1&idcat=3&idart=1064, (artık internette bulunmamaktadır. Çıktısı yazarda mevcuttur).

Atılgan C. (2002). *Türkische Diaspora in Deutschland*. Hamburg.

Avşar, F. (2006). *Schwarzer Garten im Land des Ewigen Feuers. Entstehungsgeschichte und Genese des Karabach-Konflikts*, Manzara, Darmstadt.

Bacinoğlu, T. (2001). Andrea Bacinoğlu, *Modern Alman Oryantalizmi*. Ankara.

Badenhop, P. (2010). "Die Osmanen mussten tun, was sie taten", *Frankfurter Allgemeine Zeitung*, 16.03.2010.

Bartsch S., Gümüş, B. (2000). *Studierende türkischer Herkunft an der Universität Konstanz II. Eine empirische Studie*, Konstanz.

Basis-Politikercheck-Online, başlıksız, http://basis.politikercheck.lu/sevim_dagdelen-650-6056--f98489.html, t.y. (E.T. 10.08.2010)

Bayraktar, S. (2004). Seibel Wolfgang, "Das türkische Tätertrauma. Der Massenmord an den Armeniern von 1915 bis 1917 und seine Leugnung", içinde Giesen Bernhard; Schneider Christoph (Haz.), *Tätertrauma*. Konstanz.

Bayraktar, S. (2010). *Politik und Erinnerung. Der Diskurs über den Armeniermord in der Türkei zwischen Nationalismus und Europäisierung*. Bielefeld.

BelTurk-Online, "Almanya'da neler oluyor?", t.y.

Benz, W. (2005). "Der Völkermord an den Armeniern, Zum 90. Gedenktag am 24. April 2005", *Zeitschrift für Geschichtswissenschaft*, 53/ 4, pp. 293-300.

"Boyun Eğmemeliyiz", *Post Gazetesi*, 1/2010, s. 16.

Bundestag-Online, 7.07.2008.

Bundestagsdrucksache 15/5689, Antrag der Fraktionen SPD, CDU/CSU, BÜNDNIS 90/DIE GRÜNEN und FDP Erinnerung und Gedenken an die Vertreibungen und Massaker an den Armeniern 1915 – Deutschland muss zur Versöhnung zwischen Türken und Armeniern beitragen, 15.06.2005, <http://dipbt.bundestag.de/doc/btd/15/056/1505689.pdf>, (E.T.

10.08.2010).

Bundestagsdrucksache 18/3533, Kleine Anfrage. der Abgeordneten Ulla Jelpke, Christine Buchholz, Sevim Dağdelen, Inge Höger, Andrej Hunko, Dr. Alexander S. Neu, Kathrin Vogler und der Fraktion DIE LINKE. 100. Jahrestag des Völkermordes an den Armenierinnen und Armeniern im Osmanischen Reich, <http://dip21.bundestag.de/dip21/btd/18/035/1803533.pdf>, 9.12.2014, (E.T. 24.12.2014).

Clifford, J. (1986). Marcus, George E (Ed.), *Writing Culture. The Poetics and Politics of Ethnography*. Berkeley

Dabağ, M. (2005). "Der Genozid an den Armeniern im Osmanischen Reich", içinde, Knigge, Volker; Frei, Norbert (Ed.), *Verbrechen erinnern. Die Auseinandersetzung mit Holocaust und Völkermord*. Bonn.

Dağdelen, S. (2014b). "ca. 50 Kommentare zur Leugnung des Völkermordes an den Armeniern reichen jetzt auf meiner (!) Pinnwand! Bitte die eigene für diese Propaganda benutzen und nicht meine missbrauchen. Das reicht.", <https://www.facebook.com/sevim.dagdelen.35?fref=ts>, 1.05.2014, saat 15.19, (E.T. 30.06.2014).

Dağdelen, S. (2014a). "29.04.2014 Zum Völkermord an den Armeniern vor 99 Jahren", <http://www.sevimdagdelen.de/serveDocument.php?id=1816&file=7/5/034.pdf> (Türkçe tercüme), http://www.sevimdagdelen.de/de/article/3555.zum_voelkermord_an_den_armeniern_vor_99_jahren.html, 29.04.2014, (E.T. 30.06.2014).

Dağdelen, S. (2014c). "Traurig dass man nicht bereit ist, sich zu informieren, bewusst Lügen verbreitet und den Völkermord leugnet.", <https://www.facebook.com/sevim.dagdelen.35?fref=ts>, 29.04.2014, saat 23.53, (E.T. 30.06.2014).

Dayıoğlu-Yücel, Y. (2005). Integritätsverhandlungen in türkisch-deutschen Texten von Şenocak, Özdamar, Ağaoğlu und der Online-Community *vaybee!* Universitätsverlag Göttingen. Göttingen, <https://www.deutsche-digitale-bibliothek.de/binary/ENBLTQPQYWAXFORQ5PZYAUOEOKME7ZOGC/full/1.pdf> (E.T. 31.12.2014).

Deutsche Gesellschaft für die Vereinten Nationen e.V., [http://www.dgvn.de/veranstaltungen/einzelansicht/?tx_mjseventpro_pi1\[showUid\]=548&cHash=3bda63afb1c6c1fd8153d77c049318f3&recentView=listView,ty](http://www.dgvn.de/veranstaltungen/einzelansicht/?tx_mjseventpro_pi1[showUid]=548&cHash=3bda63afb1c6c1fd8153d77c049318f3&recentView=listView,ty), (E.T. 30.04. 2014)

Dr. Şahin Ali Söylemezoğlu ile görüşme, 1.09.2010.

EATA Başkan Yardımcısı Dr. Turgut Arslan ile görüşme, 15.02.2010.

Elekdağ, S. (2009). "Ermeni Olaylarını Anlamak, Holokost ile Karşılaştırmalı Analiz", *Ermeni Araştırmaları*, 32, ss. 87-107.

"Ermeni Sorunu", www.armenianquestion.org.

Fritzen, F. (2006). "Verfälschte Dokumente? Armeniermord und Auswärtiges Amt", *Frankfurter Allgemeine Zeitung*, 4.10.2006, <http://www.faz.net/s/RubC17179D529AB4E2BBEDB095D7C41F468/Doc~EF9DB88FEA6AE4C4FACB9344EEDFD1365~ATpl~Ecommon~Scontent.html>, (E.T. 12.08.2010).

Giesen, B. (2004). *Tätertrauma – Nationale Erinnerung im öffentlichen Diskurs*. Konstanz 2004.

Giordano, R. (2008). "Nicht die Moschee, der Islam ist das Problem", içinde, Frank Sommerfeld (Ed.), *Der Moscheestreit. Eine exemplarische Debatte über Einwanderung und Integration*. Köln.

Gioussof Cemile, <https://www.facebook.com/cemile.gioussof/posts/10154823307145212?pnref=story>, 26.11.2014, saat 10.56, (E.T. 24.12.2014)

Gümüş, B. (2006). "On the reasons of the German Federal Parliament's Recognition of the So-Called Armenian Genocide and the Role of Political Protestantism", *Review of Armenian Studies*, 4/10 (2006), pp.109-130.

Gümüş, B. (2010). "Almanya Alevi Birlikleri Federasyonu ve Bu Kuruluşun Alevi Belleği Oluşturulmasında Oynadığı Rol", içinde, Fahri Türk (Ed.), *Türk Dış Politikasında Güncel Paradigmalar*, Kriter Yayınevi, İstanbul, ss. 113-128.

Gümüş, B. (2012). "Alevi Tarihi ve Almanya Aleviler Birlikleri Federasyonu Belleği Arasındaki Farka bir Bakış, Ermeni-Alevi İlişkileri Örneği (1914-1922)", *Trakya Üniversitesi. İİBF E Dergi*, 1/1, ss. 104-124.

Ha-Ber-Online. (2009). "ATT'de 'özür' tartışması çabuk bitirildi", 18.01.2009, http://ha-ber.net/index.php?option=com_content&task=view&id=2846&Itemid=10, (E.T. 10.08.2010)

Ha-Ber-Online. (2010). "Aghet Filmi ve Almanya Türk Toplumu", 31.5.2010, http://ha-ber.net/index.php?option=com_content&task=view&id=8072&Itemid=168, (E.T. 10.08.2010)

Halaçoğlu, Y. (2001). *Ermeni Tehciri ve Gerçekler, 1914-1918*. Ankara.

Halaçoğlu, Y. (2006). *Sürgünden Soykırıma Ermeni İddiaları*, İstanbul.

Hengst, B. (2007). "Türkei und Armenien. Völkermord-Debatte löst streit in Linksfraction aus", *Der Spiegel*, 9.01.2007, <http://www.spiegel.de/politik/deutschland/0,1518,druck-458727,00.html>, (E.T. 01.08.2010)

Hofmann, T. (1994). "Verfolgung und Völkermord. Armenien zwischen 1877 und 1922", içinde Tessa Hofmann, *Armenier und Armenien – Heimat und Exil*. Hamburg.

Hofmann, T. (2003). "Die Situation der Armenischen Minderheit in der Republik Türkei. Eine kritische Bestandsaufnahme", içinde, Martin Tamcke, *Koexistenz und Konfrontation. Beiträge zur jüngeren Geschichte der Gegenwartslage der orientalischen Christen*. Hamburg.

<http://www.keskin.de/tr/bundestag/verschiedenes/armeniendebatte/index>, 10.07.2010.

<http://www.tgd.de/index.php?name=News&file=article&sid=1043>, (E.T. 10.08.2010)

Junge Wissenschaft im Öffentlichen Recht, "Armenier-Völkermord, Holocaust und andere Genozide, Wo liegen die Grenzen der Meinungsfreiheit?", http://www.dgvn.de/fileadmin/user_upload/BILDER/bilder_veranstaltungen/2014/Podiumsdiskussion_Hamburg/Plakat.pdf, ty, (E.T. 30.06.2014)

Kalnoky, B. (2006). "1634 türkische Offiziere zum Tode verurteilt", *Welt*, 20.03.2006. http://www.welt.de/print-welt/article204923/1634_tuerkische_Offiziere_zum_Tode_verurteilt.html, (E.T. 10.08.2010)

Kalnoky, B. (2006). "Kunst zwischen vier Fronten", *Welt*, 22.03.2006. <http://www.welt.de/>

print-welt/article205335/Kunst_zwischen_vier_Fronten.html, (E.T. 13.08.2010).

Keskin Hakkı, 1.12.2014 tarihli e postası.

Keskin-Online. (t.y.). "Armenierdebatte".

Kieser, H. L., Schaller, D. J. (Haz.). (2002). *Der Völkermord an den Armeniern und die Shoah*. Zürich.

Knigge, V., Norbert F. (Ed.). (2005). *Verbrechen erinnern. Die Auseinandersetzung mit Holocaust und Völkermord*. Bonn.

Krüger, K. (2009). "Völkermord im Lehrplan. Die armen Schüler", *Frankfurter Allgemeine Zeitung*, 7.08.2009.

KSTA-Online. (2007). "Giordano schlägt Einladung der Ditib aus", 16.08.07, <http://www.ksta.de/html/artikel/1186044302117.shtml>, (E.T. 01.08.2010)

Laçiner, S. (2010). "Tuhaf Bir Arabulucu", *USAK-Stratejik Gündem*, 14.02.2010, <http://www.usakgundem.com/yazdir.asp?i=2&id=1430>, (E.T. 10.08.2010).

Laçiner, S. (2008). *Ermeni Sorunu, Diaspora ve Türk Dış Politikası*. Ankara.

Lütem, Ö. (Der.) (2007). *Ermeni Sorunu, Temel Bilgi ve Belgeler*. ASAM Ermeni Araştırmaları Enstitüsü. Ankara.

Lütem, Ö. E. (2005). "Facts and Comments", *Review of Armenian Studies*, 2. 7-8.

McCarthy, J. (1995). *Death and Exile, The Ethnic Cleansing of Ottoman Turks, 1821-1922*. Princeton.

McCarthy, J. (1998). *The Ottoman Turks*. Londra.

Özay, A. (2007). "Lafontaine'in Eleştirdiği Keskin'e Türk Derneklerden Destek Yağıyor", *Zaman-Avrupa*, 11.01.2007, s. 5.

Özgönül, C. (2006). *Der Mythos eines Völkermordes*. Önel. Köln.

Perinçek İsviçre Davası. Karar. Savunma. Sorgu. Kaynak Yayınevi, İstanbul 2014.

Politikcity-Online, 6.10.2005, 1.03.2006.

Politikcity-Online. (2007). "Söylemezoğlu beglückt die Welt", 6.07.2007. <http://www.politikcity.de/forum/showthread.php?27708-Söylemezoglu-beglückt-die-Welt&p=359720&viewfull=1#post359720>, (E.T. 12.08.2010)

Politikcity-Online. (2008). "Söylemezoğlu Beglückt Die Welt", 24.12.2008, <http://www.politikcity.de/forum/showthread.php?27708-Söylemezoglu-beglückt-die-Welt&p=573814&viewfull=1#post573814>, (E.T. 12.08.2010)

Post Gazetesi 1/2007, s. 16

Rasche Uta, "Türkische Medien in Deutschland", *Frankfurter Allgemeine Zeitung*, 13. 04. 2005, s. 3.

Schladebach, Marcus, "Der türkische Völkermord an den Armeniern, Aktuelle Fragen aus europäischer Perspektive", *Südosteuropa*, 53/1, 2005, pp. 96-108.

See-Online. (2014). "Protest am Freitagabend, Türkische Flaggen vor dem Theater Konstanz", <http://see-online.info/protest-freitagabend-tuerkische-flaggen-vor-dem-theater-konstanz>, 22.03.2014, (E.T. 30.06.2014).

Söylemezoğlu Ali, 29.12.2014 tarihli e postası.

Söylemezoğlu Şahin Ali, *Die andere Seite der Medaille*. Köln 2005.

StudiVz-Online. (t.y.). Die Armenier oder ihre Frage. Tatsachen und Behauptungen. <http://www.studivz.net/Groups/Overview/df96de5490a6dcd1>, (E.T. 12.08.2010).

Tacar, P. (2014). "Perinçek v. Switzerland Judgement of the European Court of Human Rights", *Review of Armenian Studies*, 29, pp. 77-114.

TGD-Online. (2010). "Aghet", <http://www.tgd.de/index.php?name=News&file=article&id=1043>, 15.04.2010, (E.T. 10.08.2010).

Topak, Z. (2014). Zafer Topak ile WDR Funkhaus Europa görüşmesi, 28.12.2014. http://ondemand-www.wdr.de/CMS2010/mdb/ondemand/weltweit/fsk0/60/602481/602481_6384565.mp3.

Toprak Ali; Yıldırım Ayşenur; Aygül Eser, Binark, Mutlu, Börekçi ve Çomu, Tuğrul, Toplumsal Paylaşım Ağı facebook, "görülüyorum öylese varım!". İstanbul 2009.

"Türk İnternet Camiası ", www.turkcom.org.

U-AStA-Info, "Sonderausgabe. Infos zum Vortrag von Erich Feigl", 28. 11.-2.12.2005.

Van Bebber, F. (25.6.2005/28.09.2008). "Integration mit dem Handwerkszeug der Leugner", *Südkurier*, 25.6.2005/28.09.2008, <http://www.suedkurier.de/lokales/konstanz/art1077,1601220.html>, , <http://www.suedkurier.de/region/kreis-konstanz/konstanz/Integration-mit-dem-Handwerkszeug-der-Leugner;art372448,1601220>, (E.T. 10.08.2010)

Van Bebber, F. (2005). "Geschichte von Völkermord und Rufmord", *Südkurier*, 16.06.2005/28.09.2008. <http://www.suedkurier.de/lokales/konstanz/art1077,1588010.html>, <http://www.suedkurier.de/region/kreis-konstanz/konstanz/Geschichte-von-Voelkermord-und-Rufmord;art372448,1588010>, (E.T. 10.08.2010).

Wehaus, R. (2014). "Intendant greift Ministerin Öney an", *Stuttgarter Nachrichten*, <http://www.stuttgarter-nachrichten.de/inhalt.streit-um-voelkermord-intendant-greift-ministerin-oeney-an.7845d18d-9f82-4084-9f6c-6506edceae7a.html>, 12.04.2014, (E.T. 30.06.2014).

Wikipedia-Online. (t.y.). "Leugnung des Völkermords an den Armeniern". http://de.wikipedia.org/wiki/Leugnung_des_V%C3%B6lkermonds_an_den_Armeniern, (E.T. 10.08.2008).

X Kenti Türk Öğrenci X Kenti Türk Öğrenci Derneği Başkanı ile görüşme, 13.08.2010.

Yaşlı, F. (2014). *AKP, Cemaat ve Sünni-Ulus Yeni Türkiye üzerine Tezler*, Yordam Yayınevi. İstanbul.